A° 1863. VRIJDAG 27 November. N° 282.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden ƒ 6 voor Rotterdam, en ƒ [illegible] franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren
Enkele Nommers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk [illegible], N.° [illegible].

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels ... ƒ 1.—
Iedere regel meer ... - 0.[illegible]0
Andere Advertentien per regel ... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

ROTTERDAM 26 November.

De Tweede Kamer heeft heden, na nog eenige discussie over de onderdeelen, het hoofdstuk voor *Buitenlandsche Zaken aangenomen* met 38 tegen 25 stemmen.

De beide hoofdstukken voor de *Eeredienst en* zijn mede *aangenomen*, dat *van R. C. Eeredienst* met 42 tegen 20, en dat van *Hervormde Eeredienst* enz., met 42 tegen 19 stemmen. De quaestie van scheiding van Kerk en Staat werd weder door den heer Groen ter sprake gebragt. De quaestien nopens de collatien, kerkelijke pensioenen, administratie der kerkelijke goederen, werden mede besproken, bij welke gelegenheid door den Minister van Justitie is te kennen gegeven, dat het ontwerp omtrent de kerkelijke pensioenen spoedig aan de Kamer zou worden ingediend.

Het hoofdstuk van *Justitie* werd mede na eenige discussie *aangenomen* met 52 tegen 13 stemmen.

Morgen discussie over hoofdstuk V (Binnenlandsche Zaken). — Vooraf, ten 10 ure, zullen eenige wetten over naturalisatie worden behandeld.

Er valt heden niet meer aan te twijfelen, of Engeland geweigerd heeft deel te nemen aan het Congres. Niet alleen zegt The Morning Post het in bepaalde termen, maar ook andere officieuse organen bevestigen het. Opmerkelijk is het feit, dat in eene quaestie van dezen aard, waarin het vooruitzigt op eene algemeene ontwapening wordt voorgespiegeld, de heeren Bright en Cobden verklaren het eens te zijn met lord Palmerston. Die twee hoofden der Manchester-partij hebben eene meeting bijgewoond, welke te Rochdale heeft plaats gehad, en zij hebben zich daar tegen het Congres verklaard. Het is zeer zeker geen vleijend bewijs voor Keizer Napoleon, dat aan zijne woorden en verklaringen veel geloof zou worden gehecht.

Voor het overige dringt de twist, welke over de erfopvolging in Sleeswijk-Holstein tusschen Denemarken en Duitschland is gerezen, alle quaestien op den achtergrond. De verbolgenheid in Duitschland neemt dagelijks toe; de kansen van een oorlog worden dien ten gevolge met elk oogenblik waarschijnlijker. Wij meenen de beschouwingen van onzen Engelschen correspondent over deze quaestie te mogen aanbevelen, aangezien hij zich op een hoogst onpartijdig standpunt heeft geplaatst.

Gisteren wezen wij reeds op de redeneringen der Wiener-Zeitung in deze aangelegenheid, en wij gevoelen ons te eerder verpligt haar heden nogmaals te citeren, aangezien hare woorden in zekere mate mogen worden aangemerkt als het gevoelen der Oostenrijksche Regering. Sterker nog dan gisteren het geval was, verdedigt zij het constitutionneel regt der Hertogdommen, waarover alleen sprake was zoo lang Frederik VII leefde, maar ook in gelijke mate wordt aangedrongen om een internationaal tractaat te eerbiedigen. Andererzijds berigt men dat ook Pruissen deze zienswijze zou zijn toegedaan, ofschoon men het tegendeel zou kunnen opmaken uit het feit, dat aan de Berliner Revue eene waarschuwing werd gegeven, omdat dit blad een artikel had geleverd, waarin Denemarken werd verdedigd.

L'Indépendance dringt er op aan dat de quaestie zoo spoedig mogelijk uit den weg worde geruimd, aangezien een conflict anders onvermijdelijk zou worden. Intusschen leidt een ander orgaan uit het feit dat er nog geld, wapenen en volontairen moeten bijeengebragt worden af, dat de haast nog niet zoo gebiedend is.

BUITENLAND.

AMERIKA.

Bij het Gouvernement te Washington is aanzoek gedaan om vergunning tot het aanwerven in de Vereenigde Staten van 20,000 man voor krijgsdienst buiten 's Lands, welk krijgsvolk vervolgens tot bestrijding der Franschen in Mexico zou moeten dienen. Volgens de berigten uit New-York van den 10 dezer is dat verzoek door den heer Seward afgewezen met verklaring, dat zoodanig bedrijf eene schending van 's Lands wetgeving zou zijn en als zoodanig zonder verschooning zou worden gestraft.

De gouverneur van den staat Massachusetts heeft een openbaren dankdag uitgeschreven en daartoe den 26 november aangewezen. In de daartoe strekkende proclamatie zegt hij, dat de landbouw en alle andere takken der volksbedrijvigheid in de getrouwe Staten dit jaar te midden van den oorlog rijken zegen hebben ontvangen; dat de wapenen der Unie gestadig veld winnen, en dat de oorlog ook goede vruchten van zedelijken aard draagt. „Het zedelijke gevoel is scherper, het pligtbesef levendiger, het geloof warmer in het hart geworden; — zoo drukt de gouverneur zich uit — overeenkomstig de bedoeling der Voorzienigheid heeft de beproeving licht gegeven, en het lijden tot tucht gestrekt. Met onze legerscharen en met de werktuigen van verwoesting trekken de boden der liefde, met lafenis voor ligchaam en ziel, om het lot van den krijgsman te verzachten of den doodstrijd te verligten. Wij paren vergevensgezindheid aan onwrikbare vastheid van wil; wij weenen met hen die over de op het slagveld gevallenen rouwen, maar wij zijn doordrongen van den verheven geest dergenen die hunne getuigenis met hun bloed hebben bezegeld." De proclamatie besluit aldus: „Smeeken wij sterkte van boven, om ons in alle heldhaftige deugden te oefenen ter handhaving van het regt en ter bestrijding van het onregt. Laat ons hopen dat de vrede weldra op onzen bodem terugkome, en de Unie, eene unie van harten en handen, herleve op het graf van die onregtvaardigheid en onmenschelijkheid, welke al ons leed heeft gebaard."

De heer Davis, president der Confederatie, heeft den 2 dezer Charleston bezocht, om de vestingwerken in oogenschouw te nemen, en is de vijandelijke batterijen tot op eene mijl afstands genaderd. Op het stadhuis heeft hij de bevolking toegesproken en haar aangemoedigd om den strijd onverschrokken vol te houden. Hij zeide dat het leger der Confederatie nu in beteren staat was dan twaalf maanden geleden; het was nu sterker; de soldaten hadden geleerd honger, gebrek en vermoeijenis te verdragen, zonder te morren of de gelederen te verlaten; en het bevel om voorwaarts te rukken was hun altijd welkom. Hij beloofde aan Charleston des te meer versterkingen te zullen zenden, hoe meer de getalsterkte der aanvallers toenam, en vertrouwde dat de stad nooit, of althans niet anders dan als een puinhoop, in de magt des vijands zou vallen. Den 5 november bevond de heer Davis zich te Wilmington in Noord-Carolina; ook daar hield hij eene bemoedigende toespraak tot de bevolking; hij beloofde dat alles zou worden gedaan tot bescherming van die haven, de eenige die in de Confederatie nog voor het handelsverkeer met het buitenland openstond.

ENGELAND.

LONDEN 25 November.

(Particuliere Correspondentie.)

Het nieuws is voor heden al zeer schaarsch. De Sleeswijk-Holsteinsche quaestie schijnt, nu de uitnoodiging van Keizer Napoleon tot bijwoning van het Congres door onze Regering bepaald van de hand is gewezen, al het andere op den achtergrond te dringen. Dit besluit van ons Kabinet kan u moeijelijk bevreemden, doch verwonderlijker schijnt het dat de heeren Cobden en Bright, beiden leden van de Manchester partij, die zich steeds een ideaal schepten van eene algemeene ontwapening, het in deze met ons Kabinet eens zijn. Nogtans heldert zich dat vreemde op, wanneer men hen op eene meeting te Rochdale hoort verklaren, dat op het voorbeeld van het Parijsche Congres in 1862, het ook thans tot de waarschijnlijkheden behoort dat ook deze Vorsten-conferentie zou leiden tot eene meerdere wapening van twee millioen menschen.

De meeste bladen deelen dit gevoelen; zoo zegt onder anderen The Daily News dat het Congres bepaaldelijk de zekerste manier zou zijn om in een algemeenen oorlog gewikkeld te worden. Trouwens het tegendeel is steeds gevolgd, wanneer door den Keizer van vrede en ontwapening werd gesproken; men kan het dus moeijelijk ten kwade duiden als men zijne woorden in omgekeerden zin uitlegt.

De Sleeswijk-Holsteinsche quaestie wordt hier tot vervelens toe besproken. Bijna alle bladen, nemen, zoo als ik u reeds in mijn vorigen meldde, de partij tegen Duitschland op en verdedigen den Deenschen monarch met alle hun te dienste staande middelen. Nu wil ik niet ontkennen, dat veel te zijner verdediging is aan te voeren, dat zich voornamelijk, zoo niet geheel, grondt op het Londensche protocol, maar of er niets ter verdediging van den Prins van Augustenburg, die zijne regten op Sleeswijk-Holstein doet gelden, te zeggen is, betwijfel ik zeer. Het kan toch niet worden ontkend dat de vrouwelijke linie steeds van den troon dier Hertogdommen was uitgesloten, en dierhalve werd noodzakelijkerwijze de constitutie van Sleeswijk-Holstein verkracht, toen in 1851 en 1852 te Londen het tractaat werd geteekend, waarbij volgens art. 1 bepaald werd dat ook daar de vrouwelijke linie aan het bewind zou kunnen komen. Wel is waar wordt ter verdediging van den Koning van Denemarken aangevoerd, dat de vader van den Prins van Augustenburg zijn regt op de Vorstendommen voor eene groote som gelds heeft verkocht, maar vraagt men weder, is het mogelijk dat de vader de regten van den zoon kan verkoopen? Er zijn er niet weinigen, die het tegenovergesteld gevoelen zijn toegedaan. Eene Kroon is en kan uit den aard der zaak geene koopwaar zijn; zij kan althans niet worden verkocht door een man, die het nietige slijk meer aanbidt dan de magt, roem en eer, terwijl die verkoop verbindend zou wezen voor zijne erfgenamen, en wel om de eenvoudige reden dat de Kroon aan het Vorstelijk Huis behoort, waarvan hij die haar verkocht slechts een deel uitmaakte. Bovendien valt het niet te ontkennen dat Sleeswijk en Holstein beide behooren tot den Deenschen Bond, zoo als dan ook in de derde clausule van het protocol wordt bepaald.

De Bond betwist de kracht van het protocol, op grond dat het slechts door Pruissen en Oostenrijk is bekrachtigd en geenszins door alle Landen, die den Bond vormen; doch dit zelfs daargelaten, dan rijst nog de vraag in hoe verre Denemarken zich op dit protocol kan beroepen, omdat de Deensche Regering steeds getracht heeft de Hertogdommen aan den Bond te ontrukken, met andere woorden, er steeds op bedacht is geweest het te schenden.

Intusschen blijft het een betreurenswaardig incident, dat tot groote verwikkelingen aanleiding kan geven, die daarenboven de plannen van den geheimzinnigen man op de Tuilerien in de hand zullen werken. Hoewel men hier algemeen gelooft dat een oorlog onvermijdelijk is, zijn er toch sommigen die veel vertrouwen stellen in de pogingen, welke lord Russell zal aanwenden om de zaak weder te plooijen; bovendien rekenen zij op het antagonismus van Oostenrijk en Pruissen; de ijverzucht van de twee Rijken zal welligt ten goede voor het behoud van den vrede kunnen werken.

The Western Daily Press deelt berigten mede uit Japan, waaruit blijkt dat Satsuma bereid zou zijn de verlangde som te betalen, indien de Engelschen naar Nagasaki zouden willen trekken. Voorts meldt dit blad dat deze Vorst de grootste van zijne schepen als kapers wil uitrusten, ten einde „alle" vreemde koopvaarders te plunderen en te vernielen. Ik geloof dat de laatste mededeeling vooral nadere bevestiging behoeft.

FRANKRIJK.

PARIJS 25 November.

(Particuliere Correspondentie.)

De verkiezing van den heer Isaac Pereire is thans ook door het Wetgevend Ligchaam vernietigd. Dat is een der gevaren van den rijkdom; men kan geen weldaden in het rond bewijzen — vooral niet wanneer er toevallig verkiezingen op handen zijn — zonder de verdenking op zich te laden dat men de beweldadigden wilde omkoopen. Bij de beraadslagingen hierover liet de heer I. Pereire zich ongelukkigerwijs de uitdrukking ontvallen „dat het geld slechts een zeer ondergeschikte rol had gespeeld bij zijne verkiezing," hetwelk hij later trachtte te herstellen door te verbeteren „dat het geld daarbij volstrekt geen rol had gespeeld." De heer Jules Favre heeft echter met nadruk acte genomen van die onvoorzigtige uitdrukking.

De heer Emile Ollivier had voorgesteld eene commissie van enquête van tien Kamerleden te benoemen, om in loco de feiten van omkooping enz. te onderzoeken, maar dit voorstel vond geen ingang, doch met vrij groote meerderheid werd de verkiezing nietig verklaard.

Die nederlaag, door een onzer eerste finantiers geleden, maakte het hoofdonderwerp der gesprekken op de beurs uit, alwaar men vooral ook de verwaande uitdrukkingen herhaalde van den heer Isaac Pereire, toen hij in het Wetgevend Ligchaam sprak over „de diensten welke hij en zijne familie, niet alleen aan Frankrijk, maar aan geheel Europa hebben bewezen." De heeren Pereire mogen nu al stoute en gelukkige speculanten zijn, zij hebben bij hun debut nog alles behalve blijken gegeven van politieke behendigheid! Zulks moge ten overvloede blijken uit de zeer onhandige verklaring „dat hij zelf (Isaac Pereire) niet om eene officiële candidatuur had gevraagd, maar men hem die was komen aanbieden."

Ik behoef u wel niet te zeggen hoe verwoed Regering en ministeriëlen over zulk eene verklaring werden; zij had ten gevolge dat hij ook minister Rouher tegen zich innam, die trouwens sedert lang de tegenstander van het geheele geslacht Pereire is en herhaaldelijk den voet dwars zette aan hunne finantiële operatien, terwijl hij nog ten vorigen jare oorzaak was dat de „Société immobilière" niet tot stand kon komen, welke zich over geheel Frankrijk moest uitstrekken.

Reeds was ter beurze het gerucht in omloop, dat nu ook de broeder van den gewraakten, Emile, en zijn zoon Eugène hun ontslag zouden inzenden, maar zij zullen wel wijzer wezen, en veeleer geloof ik dat de heer Isaac zich dadelijk op nieuw verkiesbaar stelt.

Ik zou inderdaad uwe lezers wel verschooning mogen vragen, dat ik hunne aandacht zoo lang bepaal bij de familie Pereire, voor het geval dat ik tijd en ruimte kon besteden aan eenigzins belangrijker nieuws. Maar er is inderdaad niets, want van het Congres valt niet veel bijzonders te melden, en dus kom ik in de verzoeking om de „affaire Pereire" zoo veel mogelijk te exploiteren. Zoo verzekert men mij o. a. nog — maar ik durf niet geheel voor de waarheid instaan — dat de heer Isaac zijn broeder Emile zeer harde woorden zou hebben toegevoegd, ten gevolge waarvan laatstgenoemde het gisteren avond ernstig op zijne zenuwen heeft gehad.

De heer von Rothschildt moet in zijne vuist lagchen. Ik hoor verhalen dat hij in angstige spanning naar het berigt van den uitslag zat te wachten, en zich juist aan tafel wilde begeven toen een gedienstige geest, die de discussie op de tribune had bijgewoond, hem den afloop kwam mededeelen. De baron was zoo verheugd, dat hij zijne prachtige en ongemeen kostbare snuifdoos voor den dag haalde en den boodschapper ... daaruit een snuifje aanbood! Hoe groot die eer nu ook moge zijn, is het te hopen dat de man nog eene andere belooning ontving.

Als eene curiositeit ontleen ik aan eene correspondentie uit Turijn, gerigt aan de Sémaphore van Marseille, dat de pastoor van een dorpje bij Biella den H. Ernest van het getal heiligen heeft weggeschrapt, onder voorwendsel dat deze het ongeluk heeft de beschermheilige van prof. Rénan te zijn; voorts heeft dezelfde geestelijke openlijk van den kansel verkondigd dat hij voortaan bepaald zou weigeren om jonggeborenen met dien voornaam te doopen.

— Zaturdag reist de Fransche ambassadeur bij het Engelsche Hof, Prins de la Tour d'Auvergne, naar Londen af.

— Volgens La Monarchia Nazionale is de nota, waarbij de Italiaansche Regering hare toetreding tot de voorstellen, in den brief des Keizers vervat, officieel mededeelt, eergisteren van Turijn afgezonden.

— In de Kamer der Afgevaardigden te Turijn liepen, volgens telegrafisch berigt, de discussien heden hoofdzakelijk over het tractaat met Frankrijk, bij de overweging waarvan de Minister van koophandel verklaarde, dat hij geene dubbelzinnige goedkeuring wenschte, door welke in het Land slechts twijfel over de wezenlijke waarde van het verdrag zou blijven bestaan. Daarom hoopte hij op eene volledige goedkeuring, te meer omdat het tractaat zijns inziens niet alleen in het algemeen eene nuttige strekking heeft, maar ook in de bijzonderheden aan de billijke verwachtingen der beide Natien, tusschen welke het gesloten wordt, zou voldoen. De redevoering des Ministers werd luide toegejuicht en zal morgen voortgezet worden.

DUITSCHLAND.

Berlijn 25 *november.* — De commissie voor de zaak van Sleeswijk-Holstein uit de Kamer der Afgevaardigden bestaat uit 21 leden, hield gisteren avond eene zitting, benoemde den afgevaardigde Twesten tot haren rapporteur, en vereenigde zich eenparig met het bekende voorstel, alleen met eene door den heer von Sybel geopperde bijvoeging tot het tweede motief, dat het niet gedoogd mag worden de Hertogdommen door vreemde Mogendheden een Vorst tegen hunnen wil op te dringen. Het rapport wordt morgen avond vastgesteld. Het Ministerie werd door een commissaris vertegenwoordigd, die verklaarde dat de Regering niet overijld in hare besluiten te werk mag gaan, en zich de beslissing moet voorbehouden.

De door verschillende Afgevaardigden ontvangen berigten stellen het buiten twijfel dat men bij de Natie de zwarigheden ten volle beseft, welke met de handeling van het Huis der Afgevaardigden ter zake van Sleeswijk-Holstein, tegenover het tegenwoordig Ministerie, verbonden zijn. Blijkbaar is het de strekking der algemeene stemming, dat Pruissen voor de Hertogdommen in de bres moet springen, maar dat men echter noch het tegenwoordig Ministerie de leiding der zaak kan toevertrouwen, noch door eene buitenlandsche verwikkeling zich uit de binnenlandsche zwarigheden moet trachten te redden. Zoo als bekend is, strookt dit met de zienswijze der groote meerderheid van het Huis.

— Het volgende is een meer uitvoerig overzigt van de aanspraak of oproeping aan het Duitsche Volk, waartoe, zoo als bereids per telegraaf is medegedeeld, de hier gevestigde commissie uit de Nationale Vereeniging besloten heeft: Met den dood des Konings van Denemarken en het aanvaarden der Regering door den Erfprins van Augustenburg als regtmatig Hertog van Sleeswijk-Holstein, rijst voor het Duitsche Volk de gewigtige vraag, of het den smaad wil dulden dat een broederstam in het lot van den Elzas en Lotharingen deelt. De Duitsche provincie Pruissen was eens aan Polen onderworpen, Pommeren onder Zweedsche heerschappij, het Rijnland bij Frankrijk ingelijfd. Het zwaard onzer vaderen heeft die weder voor het Duitsche Vaderland heroverd. Thans komt het er op aan hetzelfde voor Sleeswijk-Holstein te doen, dat door vreemde krijgsbenden verdrukt wordt, terwijl zijne eigen manschappen, ver van hunne haardsteden, op Deensche eilanden zijn. Onmagtig om wederstand te bieden, hebben onze Duitsche broeders aan de beide oevers van den Eider nogtans geweigerd den hun opgedrongen heerscher te erkennen. Met vertrouwen verwachten zij onzen bijstand. Vermanend wenden wij ons het eerst tot u, Duitsche Vorsten! Denkt aan de zware verantwoordelijkheid die op u rust. Gedenkt dat een Volk veel vergeten en vergeven kan, maar nooit het verraden zijner eer en vrijheid aan het buitenland. Wie zal voortaan uwe eigene legitimiteit erkennen, als gij de regten van een wettigen Duitschen Vorst aan vreemde onderdrukkers prijs geeft? — Maar hoedanig het besluit der Vorsten ook uitvalle, u, Duitsche broeders! bezweren wij zelf te handelen, en, zonder bijzondere of partijbelangen in aanmerking te nemen, één te zijn in het gemeenschappelijk gevaar, in de gemeenschappelijke verdediging der nationale eer en onafhankelijkheid. De Nationale Vereeniging roept alle gemeenten, corporatien en genootschappen, alle Vaderlandsvrienden die zich met haar tot het groote werk verbinden willen, op, om onverwijld geld te verschaffen, manschappen, wapenen en alle middelen in gereedheid te houden, die tot bevrijding onzer broeders in Sleeswijk-Holstein vereischt zullen worden. De door de Nationale Vereeniging bewaarde gelden voor de vloot zullen thans aangewend worden, nu het de verdediging van Duitsch Kustland tegen den buitenlandschen vijand geldt. Maar voor het doel dat wij beoogen worden veel ruimere middelen vereischt, in de eerste plaats eene voortdurende zich zelf opgelegde volksbelasting, en eene vaste organisatie. Tot dit einde heeft de Nationale Vereeniging eene hulpcommissie gevestigd, wier werkzaamheid geheel aan dat doel gewijd zal zijn, en aan welke uit alle deelen des Vaderlands de gelden, aanbiedingen en mededeelingen moeten worden toegezonden. — „Duitsche broeders! — dus eindigt deze soort van proclamatie, — in redevoeringen en liederen zijt gij Sleeswijk-Holstein dikwijls indachtig geweest, hebt gij ontelbare geloften afgelegd van het in de beslissende ure krachtig te zullen bijstaan. Rustig hebt gij, mannen en jongelingen, op turn- en schuttersplaatsen uwe kracht geoefend en verstaald, op groote feesten uwe verbroedering gevierd, u aan de geheiligde dienst des Vaderlands gewijd. Laten de daden nu aan de woorden beantwoorden. Het buitenland spot met de Duitsche behoedzaamheid. Toont dat zijn hoon u niet treft, dat gij zijne bedreigingen niet telt; dat gij, waar het op de nationale eer aankomt, ook zijne wapenen en legers niet ducht. — Maar gij, mannen in Sleeswijk-Holstein! volhardt in de dagen van zware beproeving die u verbeiden! Houdt vol met die standvastigheid, welke wij dikwijls in u bewonderden, totdat de hulp opdaagt, welke het Duitsche Volk u en zich zelf verschuldigd is aan uw Land toe te brengen."

Deze oproeping is door den heer von Bennigsen, als voorzitter der commissie, geteekend.

— Te Neurenberg wordt den 6 december eene vertrouwelijke conferentie van Duitsche Afgevaardigden uit Oostenrijk, Pruissen en de overige Staten van Duitschland gehouden, om over eene gemeenschappelijke handeling ten opzigte der gewigtigste vraagstukken der Duitsche politiek te beraadslagen.

— Thans, nu aller oogen op Denemarken zijn gevestigd, zullen de volgende statistieke opgaven, dat Rijk betreffende, niet onwelkom zijn. Volgens de in 1860 gedane volkstelling, had het eigenlijk Koningrijk Denemarken toen eene uitgestrektheid van 964 vierkante mijlen, met 1,600,551 inwoners. IJsland, Groenland, de Feroëilanden en de kolonien hadden eene gezamenlijke bevolking van 123,919 zielen. Het Hertogdom Sleeswijk, dat 162 vierkante mijlen beslaat, had 409,907 inwoners, en het Hertogdom Holstein, 153½ vierkante mijlen groot, 544,419 inwoners, terwijl het Hertogdom Lauenburg, dat 19 vierkante mijlen groot is, er 50,147 bevatte, zoodat in de gezamenlijke Hertogdommen 1,004,473 inwoners gevonden werden, terwijl er in het eigenlijk Koningrijk en de aangrenzende landen niet meer dan 1,724,470 waren. De heerschende godsdienst is de Luthersche, en slechts 21,322 inwoners behooren tot andere kerkgenootschappen. Wat de taal betreft, mag men aannemen dat in Sleeswijk tusschen de 215,000 en 240,000 inwoners Duitsch, 15,500 Deensch en tusschen de 30,000 en 40,000 andere talen spreken. De handelsvloot van Denemarken was in genoemd jaar 2806, die van Sleeswijk 1569, en die van Holstein 1413 schepen sterk.

Per Telegraaf.

Parijs 26 November.

De Moniteur bevat de decreten tot opheffing der teruggave van regten (*drawback*), welke thans worden toegestaan bij den uitvoer van ammoniac-zout, en bepalende dat eene suppletoire belasting van 3 fr. per 100 kilogr. betaald zal worden bij den invoer in Frankrijk van ammoniac-zout uit Engeland of België.

Berlijn 26 November.

In de zitting van het Huis der Afgevaardigden is door de conservatieve fractien het volgende voorstel ter tafel gebragt: Het Huis verklaart zich bereid, bij den tegenwoordigen stand der erfopvolging in de Hertogdommen Holstein, Lauenburg en Sleeswijk, aan de Regering alle middelen te verstrekken, welke noodig zijn tot eene krachtige handhaving van alle regten van den Duitschen Bond. Dit voorstel is gedaan door de heeren von der Heydt, Wagener en Blankenburg.

Frankfort 26 November.

De zitting der Bondsvergadering is tot aanstaanden zaturdag uitgesteld.

Weenen 25 November.

De General Correspondenz trekt het berigt bepaald in twijfel, dat de Sultan beloofd heeft in persoon op het Congres te komen. De Porte, zegt dat blad, is wel in beginsel voor het Congres, maar maakt toch ook reserves.

Gotha 25 November.

Hertog Frederik van Sleeswijk-Holstein heeft aan den Bondsdag voorgestelde maatregelen ter bescherming der ambtenaren in de Hertogdommen te nemen, die het afleggen van den eed aan den Koning van Denemarken hebben geweigerd.

Van de Poolsche Grenzen 25 November.

In een afgeloopen nacht zijn te Warschau verscheiden ambtenaren, waaronder zich Muszynska, Luszewiski en Plekowski bevinden, in hechtenis genomen.

Madrid 25 November.

Er is een besluit uitgevaardigd, waarbij het Spaansche geld wordt geconverteerd tot geld van hetzelfde allooi als de vreemde munt, ten einde den uitvoer te verhinderen.

Konstantinopel 19 November.

De Sultan heeft een schrijven gerigt aan Fuad-pacha, waarbij hij hem geluk wenscht met het door hem gemaakt budget, hetwelk een batig slot aanbiedt.

Een afgevaardigde uit Circassië is hier doorgetrokken; hij begeeft zich naar Europa, ten einde ondersteuning en gelden te vragen voor den oorlog tegen Rusland.

De Synode der Grieksche Kerk heeft bij de Porte en de Groote Mogendheden een protest ingediend tegen de verbeurdverklaring der kloostergoederen door Vorst Couza.

Ismaël pacha heeft Scutari en Albanië bevredigd en de hoofden des opstands gevangen doen nemen.

Konstantinopel 26 November.

Het Ministerie heeft gisteren den Scheik-al-Islam van zijne waardigheid ontzet, wegens de groote hinderpalen, welke hij aan den vooruitgang der financiële hervorming in den weg legde.

New-York 14 November.

De generaal Lee heeft met de Zuidelijken eene sterke stelling aan den zuidkant van den Rappahannock ingenomen. De stelling van Meade met diens Bondstroepen is tusschen die rivier en den Rapidan. Men ziet een veldslag tusschen die beide legerkorpsen te gemoet.

Latere depêche.

De Richmond Examiner meldt dat de Noordelijken voorwaarts rukken naar York in Virginië, en eene aanzienlijke magt op den weg naar Williamsburg, 40 mijlen ten oosten van Richmond, hebben vereenigd.

Londen 26 November.

Zwarte **Thee** gevraagd. **Koffij.** Plant. Ceylon 72/ a 81/, Native 68/ a 71/6. **Suiker.** Bruine Mauritius in loco 37/, Madras 35/6 a 37/, Manilla 41/ a 41/6 voor gekleide. Bengaal **Rijst** 9/ a 9/6. Schotsch **IJzer** 66/. **Talk** in loco 42/6, Oct./Dec. 42/, voorjaar 43/. **Olien.** Raap- £ 39; Patent- £ 42; Lijn- £ 38.6/. **Petroleum** en **Hennep** onveranderd.

Ter **Veemarkt** waren heden 1180 Runderen, 287 Kalveren, 2980 Schapen en 80 Varkens. Voor beste Runderen werd 5/, Kalveren 4/10, Schapen 6/ en Varkens 4/6 betaald.

Liverpool 26 November.

Katoen. Heden zijn 18.000 b. afgedaan.

LONDEN 26 November.

Gecons. Dec. 3 pc. 91⅛. Rusl. 1822 5 pc. 87¼. Spanje 2½ pc. 47¾; dito Pass. 34⅜; dito Cert.-Coup. 13⅛. Turken Binnenl. 46⅜. Portugal 1853 3 pc. 48½; dito 1862 3 pc. 48¾. Mexico 3 pc. 37½. Gren. 14⅝; dito Nieuwe 31¼; Landwarr. 7. Venez. 2 pc. 24; dito 6 pc. 56½. Ecuador N. gecons. 1 pc. 13½. Grieken 1824 5 pc. 30⅜; dito Coup. 14½. Holland 2½ pc. 64¼. Vereen. Staten 6 pc. 64 a 68. Illinois Bonds 74. Wissel 3/m. Amst. 12; dito Parijs 25.75; dito Hamburg 90; dito St. Pet. 33½.

PARIJS 26 November.

Fransche 3 pc. 67.05; dito 4½ pc. 95.10; Cred. Mob. 1082. Fr. Oostenr. Spoorw. 395; Russ. dito —. Spanje 3 pc. —; dito 2½ pc. 47½. Italië 72.10. Wissel Amst. 211½; dito Londen 25.30; dito Hamburg 187½. Fransche 3 pc. (slotkoers) —.

ANTWERPEN 26 November.

België 4½ pc. 98¾; dito 2½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 61¾; dito Nation. 66⅝; dito Credit Actien 392. Spanje 3 pc. 49¾; dito 2½ pc. 48¼. Credit Guillon —.

BERLIJN 26 November

Pruissen 4½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 62¼; dito Nation. 67¾.

FRANKFORT 26 November.

Oostenr. Metall. 5 pc. 59½; dito Nation. 5 pc. 66, 65¾, ⅞; dito Loten 1860 77⅛, 78, 76⅞. Spanje 3 pc. —; dito 2½ pc. —. Wissel Londen —, dito Venetië 96¾, 96. Disc —.

MADRID 25 November.

Spanje 3 pc. 53.60; dito 2½ pc. 49.50.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 26 November.

In het bij dit N.º behoorend BIJVOEGSEL *zijn opgenomen de uitvoerige verslagen der heden gehouden* Zittingen *van den* Gemeenteraad van Rotterdam *en van de* Tweede Kamer der Staten-Generaal, *benevens het verslag nopens de wetsvoordragt betrekkelijk het* koloniaal batig slot van 1861.

Gisteren avond werd in het kerkgebouw der Remonstrantsch Gereformeerde gemeente alhier de elfde algemeene vergadering gehouden van de leden der te Rotterdam bestaande Vereeniging tot bevordering der Zendingszaak. Door den Voorzitter geopend, vereenigde de vergadering zich in gebed, na vooraf gezongen te hebben Ps. 68, vs. 10, waarna de secretaris het verslag voorlas aangaande den toestand der Vereeniging in het geëindigd jaar. Hieruit bleek de voortdurende bloei, bedragende het aantal leden, met inbegrip der afdeelingen Kralingen, Overschie en Hillegersberg, een cijfer van 1918, terwijl het batig saldo, aan heeren Bestuurders van het Nederlandsch Zendeling-Genootschap overgemaakt, eene som van ƒ 1001.07 beliep. Na de voorlezing van dit jaarverslag en een woord van den voorzitter naar aanleiding van hetzelve, zong de vergadering Gez. 151, vs. 5, door hetwelk zij zich voorbereidde voor het woord dat daarna door den heer J. C. Neurdenburg werd gesproken. Deze rede, welke de beteekenis der zending deed verstaan, gaf een historisch overzigt van het werk der zending, in het bijzonder der Ambonsche missie. Moest dit overzigt zich uit den aard der zaak slechts bepalen tot groote trekken, het gaf toch eene duidelijke en belangrijke voorstelling van den gang der zending, reeds sints de 17de eeuw in het werk gesteld; aan dat overzigt knoopte de spreker ten slotte de opwekking aan, tot voortdurende medewerking van allen, hoe klein en weinig beteekenend de arbeid ook schijne, welke door ieder in het bijzonder kan worden aangewend. Gez. 155 vs. 5 was het lied dat nu door de vergadering werd gezongen, waarna ds. W. Francken Az. nog tot de vergaderden het woord rigtte. Deze sprak een woord van dank aan de leden der Vereeniging voor de door hen betoonde belangstelling en liefde in den arbeid van het Genootschap; eene belangstelling en liefde, zoo krachtig geopenbaard, was beschamend voor velen; die ervaring spoorde dan ook aan tot moedig voortgaan, in weerwil van velerlei bezwaren en teleurstellingen. Spreker wekte ten slotte de vergaderden op tot een getrouw volbrengen van het gebod der liefde; eene liefde openbarende die zoowel het huisgezin en het Vaderland als heel de wereld omvat; aan het slot van dat krachtig bezielend woord vereenigden allen zich in het gezang en wel Gez. 147 vs. 2. Alsnu werd nog door den Voorzitter een woord van hartelijken dank gerigt aan de beide heeren welke in deze ure hadden gesproken, benevens aan de aanwezigen voor hunne ook thans weder geopenbaarde belangstelling en medewerking, een woord van vertrouwen en hope om bij vernieuwing voort te gaan op den ingeslagen weg. De vergadering vereenigde zich alstoen in het gebed en zong ten besluite het 4de vers van het 50ste Gezang.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat door den gouverneur van het Spaansche gedeelte van het eiland San Domingo de volgende bekendmaking is uitgevaardigd, d.d. 5 october jl.:

„Alle kusten van het eiland worden verklaard te zijn in staat van blokkade door de zeemagt van Hare Majesteit, en dienvolgens zal van elk vaartuig vertooning van de scheepspapieren en documenten, en eene naauwkeurige nazoeking kunnen gevorderd worden. Vaartuigen beladen met manschappen, welke ook de plaats hunner bestemming zij, worden dezelfde wege voor verdacht gehouden; indien de scheepspapieren en registers zulks niet bevestigen, zullen zij slechts verpligt zijn zich te verwijderen; in het tegenovergestelde geval, wanneer de scheepspapieren onware opgaven bevatten, en ingeval zij ladingen van wapenen, ammunitie of andere voorwerpen, welke op eenige wijze kunnen bijdragen om den opstand aan te stoken, aan boord hebben, zullen zij als vijanden beschouwd worden, en als zoodanig behandeld volgens de bestaande wettelijke bepalingen."

In het Volksblad leest men de volgende opmerking:

„Het nationale feest heeft overal het bewijs geleverd, hoe sterk nationale herinneringen met het volksleven verbonden zijn, daardoor veroordeeld het bekrompen stelsel van hen, die wanen dat nationale krachten alleen in wetten gelegen zijn, en op nieuw aangetoond, hoeveel kracht in nationale herinneringen gelegen is."

Het vijftigjarig feest van onze verlossing van de Fransche overheersching is gevierd; — maar na vijftig jaren blijven wij nog altijd eene menigte verouderde gebrekkige Fransche wetten behouden. Wanneer zullen wij de verlossing daarvan mogen vieren, en wanneer zal het Weekblad van het Regt zijne nationale wenschen te dien opzigte door alle onafhankelijke bladen gedeeld zien? (Volksblad.)

Dordrecht 24 *november*. — Eindelijk was ook voor Dordrecht de lang verbeide dag aangebroken, door de plaatselijke overheid voor de viering der bevrijding van vreemde heerschappij op heden vastgesteld. Allerwege was de stad met vlaggen, eerepoorten, enz. versierd. Op de Visschbrug was eene eerezuil opgerigt, prijkende met de leus: „Hulde aan Dordrechts dapperen," waarop de namen vermeld waren van hen die hun leven voor de stad hunner inwoning gewaagd hadden.

Nadat gisteren avond als eene inleiding tot het feest in het schouwburglocaal van den heer J. D. van Peere, door liefhebbers, het geschiedkundig drama Joan Wouterszvan uitgevoerd, kondigden heden morgen ten 8 ure het luiden der klokken en het gebulder van het kanon het begin van den feestdag aan. Ten 9½ ure nam eene uitvoering van het korps muzijkanten der dd. schutterij op het Scheffersplein plaats, en werden de kinderen der gemeente-scholen in het Hof van Holland feestelijk onthaald.

Even als elders zag men ook hier verschillende optogten, terwijl door de 2de sectie van het Metalen Kruis aan den Rietdijk, op de plaats waar in 1813 het geschut had gestaan, eenige muziekstukken uitgevoerd en eene soort van spiegelgevecht geleverd werd; des middags ten 12 ure had in het Steegoversloot de wapenschouwing plaats der dd. schutterij, bij welke gelegenheid de majoor-kommandant Smits van Nieuwerkerk een hartelijk woord tot de veteranen van 1813 rigtte, hetwelk namens deze door de heeren P. Blussé van Zuidland en A. Hartman beantwoord werd. Voorts werd de dag opgeluisterd door eene muzikale en vocale uitvoering van het harmoniegezelschap Euterpe en de liedertafel Kunstmin, in vereeniging met zangers van andere corporatien, op het Scheffersplein.

De illuminatie zou schitterend geweest zijn, indien het weder gunstig ware geweest. Op het Scheffersplein werd des avonds door het korps muziekanten der schutterij muziek uitgevoerd, en aan de veteranen van 1813 serenades gebragt. Tusschen 9 en 10½ ure werd de Grootekerktoren allerprachtigst verlicht door Bengaalsch en electrisch vuur, waarna der menigte nog een afwisselend genot werd bereid door het aanschouwen van de stoomboot Johan de Witt, verlicht en versierd, en varende op de rivier voor de stad, van tijd tot tijd vuurwerk afstekende. Niettegenstaande den geheelen dag eene opgewonden menigte zich langs straten en pleinen bewoog, is ook hier dit nationaal feest in de beste orde afgeloopen.

Klaaswaal 25 *november*. — De dag van 17 november was voor deze gemeente een ware feestdag. Het feest van Nederlands vijftigjarige herstelling werd dáár dan ook op eene gepaste, plegtige en vrolijke wijze gevierd. Nadat de gemeenteleden in den voormiddag ter kerke stroomden, om Gode een dankstond te wijden voor Nederlands verlossing, werd het feest tegen elf ure geopend door eene eerewacht, zamengesteld uit een 24tal voorname burgers der gemeente, met eene banier aan het hoofd, waarop stond: „Oranje's Eerewacht, 1813—1863." In het midden prijkte daarop het portret van onzen geliefden Vorst Willem III. Deze eerewacht, na eerst een oud veteraan aan zijn huis te hebben afgehaald, welke de corporatie vooruitging, begaf zich naar het schoollokaal, om den onderwijzer, den heer W. Morre, af te halen en den optogt der schooljeugd te begeleiden. Zoodra de onderwijzer buiten het schoollokaal trad, begonnen zich de optrekkenden in orde te scharen. Het eerst trad de secondant voor, dragende eene schoone banier, waarop met gouden letters de woorden „Hulde aan Oranje" prijkten; na hem volgde zijne klasse; daarna de hoofdonderwijzer met zijne klasse, en werd gesloten door twee oud-leerlingen, dragende ieder een vaandel met de Nationale kleuren, terwijl op het midden van het eene het Nederlandsch Wapen en op het andere de beeldtenis der drie Vorsten uit het Huis van Oranje en die van onzen veelbeloven den Kroonprins prijkten. Naast de kinderenrij waren vier oud-leerlingen geplaatst als guides, om de orde van den optogt te helpen handhaven. Alzoo geschaard, zette de trein zich in beweging en bragt de wethouders eene serenade, welke bij het eindigen telkens door een saluut van meer dan zestig geweerschoten werd begroet, en na een luid Oranje boven! uit honderde monden te hebben doen hooren, vervolgde de trein zijn verderen togt. Voor het locaal der Societeit hield de optogt halt, schaarde zich in orde en werd daar door den Gemeenteraad, de feest-commissie en de leden der societeit de Eendragt begroet, waarop door den geachten onderwijzer eene korte aandoenlijke toespraak werd gehouden, die door den heer P. Visser, commissaris der Societeit, werd beantwoord. Hierna deed de jeugd het geliefde Volkslied „Wien Neêrlandsch bloed enz." hooren, waarvan het 3de couplet door de geheele zaamgevloeide menigte met geestdrift werd gezongen. Nadat de trein in goede orde aan het schoollocaal was teruggekomen, werden de heeren leden van den Gemeenteraad, societeit en eerewacht, door de schoolcommissie daar binnen genoodigd, waarna de kinderen verscheiden feestliederen aanhieven, en aan de jeugd plaatwerken werden geschonken en haar een ruim onthaal op chocolade en broodjes ten deel viel. Ook door de genoodigde toeschouwers werd een gul en hartelijk onthaal genoten.

Verder vormde de geheele burgerij een feest; allerwege heerschte groote vreugde en warme geestdrift voor het Huis van Oranje. Uit alle huizen wapperde de driekleur met Oranje wimpel, en velen waren versierd door decoratiën, chassinets en illuminatiën. Bijzonder muntte daaronder uit het societeitsgebouw van D. v. d. Sluis, hetgeen pracutig was gedecoreerd en verlicht door de leden der Societeit, waarvoor der daartoe benoemde commissie alle lof toekomt. Eene bijzondere verrassing was door de heeren leden voorbereid aan het personeel der brandspuit, die allen door hen werden onthaald op wijn en broodjes, hetwelk niet weinig bijdroeg om het feestgenoegen onder deze klasse te verhoogen.

Ten slotte werd het feest besloten door schitterend vuurwerk, hetwelk op kosten van bovengenoemde Societeit, met medewerking van den heer Vlielander, burgemeester der gemeente, werd afgestoken.

Alles liep rustig en vrolijk af, zoodat het ouden van dagen niet heugt, alhier een feest te hebben gezien, dat zoo algemeene deelneming wekte als thans het geval was.

Delft 26 *november*. — Gisteren avond werden in de vergadering van het departement Delft der Maatschappij van nijverheid, door den heer A. J. Kipp, eenige proeven gedaan met den electrischen regulateur van Ruhmkorff, welk toestel door hem gebezigd is ter gelegenheid der verlichting van zijn huis op den 17 dezer. De daarbij gebruikte luchtledige glazen, vervaardigd door H. Geisler, te Bonn, getuigden voor de bekwaamheid van dien fabriekant en van den grooten vooruitgang der wetenschap op dat gebied. Een en ander werd door de leden met groote belangstelling bijgewoond.

's Gravenhage 26 *november*. — Met genoegen kan men mededeelen, dat de gezondheidstoestand van H. M. de Koningin langzaam in beterschap toeneemt.

— Heden heeft de heer mr. J. G. Kist voor den Hoogen Raad der Nederlanden de vereischte eeden afgelegd als raadsheer in het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland.

— Aanstaanden woensdag des namiddags ten 2½ ure zal de plegtige installatie plaats hebben bij het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland, van den heer mr. J. G. Kist, nieuw benoemd raadsheer in dat regterlijk collegie.

— Den 25 dezer had, in eene bestuurs-vergadering van het departement 's Gravenhage der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, de plegtige uitreiking plaats der zilveren medailles aan de personen van Machiel Roest, Dirk Smit, Johan Christiaan Sandig, Hermanus Parce, Cornelis Vasse en Jan Christiaan Marks, hun respectievelijk door het hoofdbestuur dier Maatschappij toegekend, wegens door hen verrigte edelmoedige daden; tevens werd aan ieder hunner van wege het Departement, onder het uitspreken van eene hartelijke toespraak, behelzende herinnering aan eene gelukwensching over het verkregen eerbewijs, door den president van het bestuur, ds. P. Jas, een loffelijk getuigschrift overhandigd.

— Zondag e. k. zal in den Koninklijken schouwburg het eerste concert door het muziekkorps der schutterij, onder directie van den heer D. J. Bolten, worden gegeven. Onder anderen zal daarop ten gehoore worden gebragt de ouverture Egmond, van Beethoven; Kriegersmarsch uit Athalia, van Mendelssohn; Concertante voor twee violen, van Allart; Potpourri uit de Hugenoten, van Bersch enz. De keuze der stukken verdient alzoo allen lof, en wanneer men daarbij acht slaat op de zeer uitstekende prijzen der plaatsen, vertrouwen wij wel dat de zaal goed bezet zal zijn.

Leyden 26 *november*. — Wij vernemen dat twee onzer landgenooten, de heeren François Polien en Douwe C. van Dam, zich naar het eiland La Réunion hebben ingescheept, met het doel om eene wetenschappelijke reis naar Madagascar te maken.

— Eergisteren hebben heeren studenten aan den hoogleeraar M. de Vries, die den 19 dezer op hunne uitnoodiging eene feestrede had uitgesproken, eene serenade bij fakkellicht gebragt. (L. C.)

Amsterdam 26 *november*. — Van de heeren Büchner, van Limburg Stirum, van Cappelle, Splitgerber en Schimmelpenninck, leden van den Gemeenteraad, is bij dezen een voorstel ingekomen, strekkende om, ter vervanging van het Buiten-Gasthuis, een ziekenhuis, ten behoeve van 300 lijders, te doen bouwen op het terrein van de Schans bij de Zaag-barrière, en daarvoor beschikbaar te stellen eene som van ƒ 500,000.

— Het heeft H. M. de Koningin behaagd, uit belangstelling in de historische werkjes van den heer P. J. Andriessen, onderwijzer alhier, genoemden heer een prachtig cadeau als souvenir te doen toekomen. Dit cadeau bestaat uit een gouden anker-horlogie met dito ketting.

Sprang 25 *november*. — Het gouden feest van Neêrlands verlossing van het Napoleontisch slavenjuk, de afzwering der Franschen, de herkrijging onzer vrijheid en onafhankelijkheid, en boven en vóór alles de heugelijke terugkomst van ons geliefd en doorluchtig Huis van Oranje...., dat feest werd ook in onze gemeente op eene waardige en echt Nederlandsche wijze, onder biddend opzien tot den Heer en met dankbare harten, gevierd. Reeds des morgens ten 6 ure werd reveille geslagen en onmiddellijk daarna de geliefde Oranjekleur van onzen Gereformeerden kerktoren, het Raadhuis, het huis van onzen hooggeachten heer burgemeester C. van Riel, en een zeer groot aantal andere huizen plegtig ontrold. Er waren vele inderdaad zeer fraaije Oranjevlaggen, zoo als die van de heeren J. van der Esch, J. Dalmaijer, Washington en meer anderen, welke de bewondering en goedkeuring van alle ware Oranjevrienden wegdroegen. Vervolgens hadden de zeer fraaije gecostumeerde optogten plaats, waarbij het geliefde „Wilhelmus van Nassouwen" en andere Oranje en Nederlandsche Volksliederen werden gezongen. Bij een dezer optogten deed de heer Torman eene inderdaad hoogst gewigtige aanspraak, welke op alle aanwezigen een diepen indruk maakte; ten huize van mejufvrouw de wed. Dijkman, wier woning zeer fraai was versierd, werden zij door den heer Burgemeester ontvangen en onthaald. Ook aan de kinderen onzer openbare school werden feestelijk versnaperingen aangeboden. Des avonds had de illuminatie plaats; die van de heeren J. van der Esch en W. van Ballegooijen droegen vooral goedkeuring weg. Tot laat in den avond was alles vrolijk en weergalmde het luchtruim van de juichtoonen Oranje boven! Leve Koning Willem III! Leve de Prins van Oranje! Leve Prins Frederik der Nederlanden! enz., en op den bepaalden tijd werd de groote taptoe geslagen. De feesten zijn nergens dus gestoord, alles is in de beste orde afgeloopen; in *één* woord, de Sprangenaars hebben ook nu wederom getoond hartelijke liefde te koesteren voor ons doorluchtig Stamhuis Oranje Nassau, en dat, werden onverhoopt de regten van Nederland en Oranje aangerand, zij als een éénig man zouden gereed zijn om die dierbare regten, des noods, ernstig met hun eigen leven te verdedigen en te handhaven.

's Hertogenbosch 25 *november*. — Men verneemt, dat door onzen stadgenoot, den heer J. van de Griendt c. s., concessie is aangevraagd tot het daarstellen en exploiteren eener spoorweglijn van Turnhout over Tilburg naar 's Hertogenbosch, en van daar tot Nijmegen, onder aanbieding van een zoodanig kapitaal als door den Minister van Binnenlandsche Zaken tot guarantie zal gevorderd worden.

Zutphen 23 *november*. — Als eene bijzonderheid kan worden vermeld, dat in den tijd van acht dagen, door acht jagers in de bosschen van den heer van der Heyden van Baak, 107 hazen, 11 konijnen, 6 houtsnippen en 2 vossen geschoten zijn. Onder de heeren jagers was er *één* die elf hazen en *één* konijn schoot, en dat wel door iemand die den slag van Waterloo heeft bijgewoond en de zilveren medaille heeft, hem in 1815 van wege den Hannoverschen landweer geschonken.

Koninkl. en Ministeriële Besluiten enz.

Z. M. heeft aan dr. D. W. van Leeuwen, te Alkmaar, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als lid der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Noord-Holland, te Haarlem.

Door Z. M. is met ingang van 1 december aanstaande tot schoolopziener in het 13de schooldistrict van Noord-Brabant benoemd de heer A. J. L. de Roock, te Bergen op Zoom, in plaats van den heer J. J. Sandeling, overleden.

Beschikkende op een aan Z. M. ingediend verzoekschrift van P. W. Oeffelaar en vijf anderen, allen wonende te Rotterdam, heeft Z. M. de statuten van de Hoogduitsche Gereformeerde gemeente te Rotterdam goedgekeurd en de vereeniging mitsdien als regtspersoon erkend. De gemeente heeft tot grondslag het woord Gods en de belijdenisschriften der Dordrechtsche Synode van de jaren 1618 en 1619, en stelt zich ten doel, het woord Gods volgens die belijdenis door haren leeraar of hare leeraars in de Hoogduitsche taal in het openbaar te doen verkondigen en overeenkomstig die leer aan de jeugd der gemeente het godsdienstige onderwijs te verschaffen.

Bij den Minister van Financien is ontvangen een muntbiljet groot ƒ 10, door een onbekende, onder het postmerk Enschedé van 24 dezer, tot voldoening van aan den Lande verschuldigd inkomend regt ingezonden.

Marine en Leger.

De officier van gezondheid 3de klasse bij de zeemagt J. van IJzeren, thans non-actief, is tijdelijk gedetacheerd bij het marine-hospitaal te Nieuwe Diep.

— De op het wachtschip te Hellevoetsluis dienende luit. t/z. 2de kl. L. M. G. de Swart wordt met den 1 dec. a. s. overgeplaatst op Zr. Ms. transportschip de Heldin, en de luit. t/z. 2de kl. L. J. E. Hajenius, thans non-actief, wordt met dien zelfden datum op het wachtschip te Hellevoetsluis geplaatst.

— Van de 46 jongelingen, tegen 24 dezer jl. tot dienstname bij het instructie-bataillon te Kampen opgeroepen, heeft een 15tal aan de vereischten voldaan en zijn dien ten gevolge in dienst gesteld; terwijl er 8 zijn afgekeurd en de overigen deels hebben bedankt, deels niet zijn opgekomen.

Aanbestedingen.

Heden heeft aan het locaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, bij enkele inschrijving, de aanbesteding plaats gehad van het graven van eenen mond aan de spoorweghaven te Nieuwe Diep en het maken eener dubbele basculerende brug met bijkomende werken, ten behoeve van den spoorweg, strekkende van Nieuwe Diep tot Alkmaar. Daarvoor waren negentien inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer P. Brugman te Nieuwe Diep, voor de som van ƒ 88,000. De hoogste inschrijver was de heer W. A. Hartog te Sliedrecht, voor ƒ 178,000.

Regtszaken.

Heden heeft voor het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland, onder het voorzitterschap van den heer

[illegible]r. J. A. Philipse, de behandeling plaats gehad van [illegible] zaak van C. de H. en T. v. d. L., laatst woon[illegible]tig te Zwammerdam, beschuldigd van moedwillige [illegible]andstichting in een gebouw, waarbij niet te voorzien [illegible] dat eenig menschenleven in gevaar kon worden [illegible]bragt. In deze zaak zullen twintig getuigen ge[illegible]oord worden. Het Openbaar Ministerie wordt daarbij [illegible]rgenomen door den advocaat-generaal den heer [illegible] W. Terpstra, terwijl ambtshalve als verdediger is [illegible]getreden jhr. mr. M. W. C. de Jonge.

[illegible]et Openbaar Ministerie heeft de schuld, aan de [illegible]schuldigden te laste gelegd, als bewezen aangenomen, [illegible] diensvolgens gerequireerd dat het Hof hen daaraan [illegible] schuldig verklaren en respectievelijk veroordeelen [illegible] eene tuchthuisstraf van 5—15 jaren. waarna het [illegible]oord aan den verdediger is verleend, die uithoofde [illegible] het vergevorderd uur morgen ten 10 ure zijn [illegible]dooi zal aanvangen.

Kerk- en Schoolnieuws.

[illegible]en verneemt dat door het provinciaal kerkbestuur [illegible] Friesland de ouderlingen en diakenen der Her[illegible]mde gemeente van Peperga en Blesdijke, wegens [illegible] niet opvolgen van het Synodaal diaconie-reglement, [illegible] hunne betrekkingen zijn ontslagen.

[illegible]angenomen het beroep naar Oosterwolde (Gelderland) [illegible] ds. H. J. den Boer, pred. te Opheusden.

[illegible]s. H. Slothouber, pred. te Doornspijk, heeft voor [illegible] beroep naar Harderwijk bedankt.

Ongelukken, Misdrijven enz.

[illegible]. maandag had zekere Rots, uit Haastrecht, [illegible] de watermachine te Gouda bezigtigde, het ongeluk [illegible] arm tusschen de raderen te verbrijzelen.

252ste Staats-Loterij.

5de Klasse, 4de Lijst.

Trekking op 26 November.

GETROKKEN PRIJZEN.

[illegible] van ƒ 1000: N.° 9715 14027 14410
" " 400: " 155 3057
" " 100: " 179 5217 7283 7381
8445 10652 12162 16360

Prijzen van ƒ 70:

3469	5280	7114	9982	11840	13975	16594
3503	5434	7328	9992	11877	14008	16609
3518	5825	7343	10040	11916	14211	16648
3596	5897	7348	10246	12160	14536	16723
3619	5904	7406	10255	12184	14546	16911
3675	6004	7707	10331	12207	14637	17028
3702	6012	7880	10511	12347	14643	17235
3769	6019	7984	10633	12433	14754	17374
3789	6034	8005	10649	12585	14808	17381
3835	6225	8228	10744	12894	14861	17472
3867	6228	8258	10778	13000	14887	17546
4218	6273	8363	10829	13024	14905	18435
4345	6285	8560	10894	13059	15027	18591
4410	6507	8662	10899	13192	15151	18623
4494	6523	8716	11109	13369	15562	18793
4570	6610	8899	11235	13445	15664	18912
4578	6654	9041	11269	13483	15990	18935
4623	6708	9063	11359	13583	16020	19551
4866	6855	9479	11582	13716	16112	19791
4949	6887	9650	11622	13776	16263	19800
5086	6910	9766	11754	13940	16454	19831
5226	6959	9793	11800			

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 26 November.

OVERLEDEN: A. de Rot, vrouw van J. Verschoor, [illegible] j. — J. Groeneveld, vrouw van C. Nootman, 48 j. — [illegible]. den Ouden, man van T. M. Kür, 55 j. — M. C. [illegible]rink, jd., 81 j. — M. Muller, d., 7 m. — C. Hus, [illegible], 4 j. — M. J. Vis, d., 6 j. — P. Palms, man van [illegible] Thuys, 55 j. — M. Nabbe, vrouw van M. Louman, [illegible] j. — J. W. Tolenaar, z., 5 m. — M. W. Rusman, [illegible], 5 j. — J. J. P. Pluyms, jm., 32 j. — A. M. [illegible]eld, d., 1 j.

BEVALLEN: M. A. van Heel, geb. van Axel, z. — [illegible] B. Wesmaker, geb. Wigman, z. — J. Staalman, geb. [illegible] Lousden, d. — H. Put, geb. Vest, d. — J. C. van [illegible], geb. Rooseschoon, z. — J. Horsman, geb. van [illegible]enburg, d. — C. J. Luyk, geb. Stasse, d. — F. Tinbergen, geb. Visser, z. — B. van Cleeff, geb. van Cleeff, d. — S. van Cleeff, geb. Polak, z. — G. R. Grootveld, geb. Appeldoorn, z. — S. van Hesse, geb. de Haaff, d. — E. J. G. Buskens, geb. Sprokop, d. — A. C. D. Vermaas, geb. Driemeijer, z. — C. van Diggele, geb. Groeneadijk, *twee* d. — M. Mandos, geb. Schouten, d. — E. H. Gommers, geb. Wennekes, d. — A. Sterkman, geb. Walter, z.

OFFICIELE WISSELKOERSEN.

ROTTERDAM 26 November.

		per		
Londen......	disc. 6 %	£ 1	op3/m.	ƒ 11.65
			" 2/m.	" 11.71
			" kort	" 11.82½
Parijs........	" 7 %	fr. 100.........	" 3/m	" 45.95
			" 2/m	" 46.22
			" kort	" 46.75
Antwerpen.	" 6 %	fr. 100.........	" 3/m	" 46.—
			" kort	" 46.70
Hamburg...	" 6½ %	M. B. 40.......	" 3/m.	" 34.97
			" 2/m.	" 35.10
			" kort.	" 35.45
Bremen......	" 6 %	Ls. d'or Th. 100.	" 3/m.	" 190.—
Berlijn	" 4½ %	Th. 100.........	" 3/m.	" 173.—
			" kort.	" 175.25
St. Petersb..	" 6 %	Rs. 100.........	" 3/m.	" 165.—
Frankf. a/M.	" 5 %	z. w. fl. 100....	" 3/m.	" 98.90
			" kort.	" 100.10
Augsburg ...	" 4½ %	z. w. fl. 100....	" 3/m.	" 98.90
Weenen	" 5 %	o. w. fl. 100....	" 3/m.	" 92.—
Triest.........	" 5 %	o. w. fl. 100....	" 3/m.	" 91⅝
Venetië	" 5 %	o. w. zilver fl. 100	" 3/m.	" 112.
Livorno......	" 8 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 45.70
Genua........	" 8 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 45.70
Napels	" 8 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 45.70
Lissabon.....	" 5 %	Crs. 40	" 3/m.	" 41.

Discompto van Wisselbrieven 4½ %, van Promessen 5 %.

AMSTERDAM 26 November.

2 Maanden.		Zigt.		3 Maanden.		Zigt.	
Londen ... 11.71½	g	11.83¾	p	Madrid.... 237	g	—	g
Parijs 55⅞	g	56¼	p	Cadix....... 237	g	—	g
Bordeaux. 55⅔	g	—	g	Sevillië.... 235	g	—	g
idem ½/m. 55¾	g	—	g	Bilbao..... 235	g	—	g
Hamburg. 35⅛	g	35⅝	g	Lissabon.. 41½	g	—	g
Genua 45¾	g	—	g	Porto...... 41¾	g	—	g
Livorno... 45¾	g	—	g	Petersb. .. 165	g	—	g
Napels..... 45¾	g	—	g				
6 Weken.		**Zigt.**		**6 Weken.**		**Zigt.**	
Weenen .. 94	g	—	g	Frankfort. 99⅝	g	—	g
Augsburg 99	g	—	g	Rotterd... ⅛			

Beursberigten.

Rotterdam 26 November.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...Ad. Rott. Bank ƒ			92		
" O.-I. Gas-M... ƒ			99⅛		
België...Obl. bij Roths. 2½	pCt.		54¾		
Portugal..Oblig.1856/62. 3	"		46⅝	46⁹⁄₁₆	46⅝
Rusland..Obl. Amst....4½	"		86¾		
" Spw.-Aand.... ƒ			195	195¼	195
Oostenr...Obl. in Metall. 5	"		58¼	58⁷⁄₁₆	58¼
" d.° Nationale. 5	"		63	63⅛	63
" Bank-Actien ...5	"		778		
" Ad. fl.500, 1860 ƒ			450		
Venez....dito Oblig... 1	"		12		
Grenada ..Afgest. 1½	"		8¾		
Mexico ...Obligatien... 3	"		35¾	36	35¾
Turkije...Binnenl..... 6	"		46⁵⁄₁₆		
Vereen. St. losb. 1881.. 6	"		70½		
" dito 1882....6	"		66⅝	67	66⅝
" Obl......... 5	"		65½	65¾	65½
Ohio.....Atlantic 7	"		60¾		

Met eenigen handel verkeerde de beurs over 't geheel in vaste stemming.

Het Comité der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Aand. Rott. Bank, 92. Port., Obl. 1856/62, 3 pc., 46½. Oostenr., Metall., 2½ pc., 30¾; dito Oude, 5 pc., 59, ½, ¾; dito Nation., 5 pc., 63½, ¾, ¼; dito Loten 1860, ƒ 449½, 457, 457. Equador, Landwarr., 8½. Mexico, Obl., 3 pc., 35¹³⁄₁₆. Vereenigde Staten, losb. 1882, 6 pc., 67¹⁄₁₆, ¼, ¼. Turkije, Obl., 6 pc., 46¼.

Parijs 25 November.

Frankrijk 3 pc. a cont. 67.10, 67.20; dito op ultimo 67.15; dito 4½ pc. a cont. 95.10; dito op ultimo —; Fr. Bank-Actien 3360; Crediet Mob. 1085, 1086.25; Noorder Spw. 980; Fr. Oostenr. Spoorw. 397.50; Russ. Spoorw. 410; Italië 5 pc. 72.10. Spanje 2 pc. —; dito Binnenl. 3 pc. 51½; dito Buitenl. 3 pc. —; dito Nieuwe 53½; dito Passive —.

De stemming was nog lusteloozer dan gisteren, en de prijzen bleven genoegzaam onveranderd.

Londen 25 November.

3 pc. Cons. cont.	92¾	a	92⅞	3 pc. Rusland..	54	-	56
5 pc. Brazilië...	99	-	101	5 pc. Sardinië ...	89	-	90
id. 4½ pc. 1860..	89½	-	91	3 pc. Spanje ...	53½	-	54
6 pc. Buen.-Ayr.	92	-	94	2 pc. idem.....	47½	-	47¾
idem Deferred..	37½	-	39	idem Passive...	34½	-	34¾
Ecuador.......	14½	-	15	id. Com.-B.....	13¾	-	14½
[illegible] pc. Grieken ..	30¾	-	31½	6 pc. Turkije...	89½	-	90½
id. Coupons.....	14½	-	15	6 pc. idem 1858.	69¾	-	70½
2 pc. N. Gren.	31	-	31½	6 pc. idem 1862.	69¾	-	70½
id. Afgestemp...	14¾	-	15½	4 pc. idem geg..	102	-	103
id. Uitgestelde..	8¾	-	9½	2 pc. Venez. ..	23½	-	23¾
Land-Warrants.	—	-	—	1 pc. Deferr....	12	-	13
3 pc. Mexico...	37¾	-	38¼	5 pc. Italië 1861	70½	-	71
4½ pc. Peru....	86	-	87	2½ pc. Holland.	63½	-	65
3 pc. idem.....	—	-	—	4 pc. idem......	99¾	-	a 101
3 pc. Port. 1853	48½	-	49	Wissel Amst. krt.	11.17		a 18
5 pc. Rusland..	90	-	92	idem 3 m.	11.19½		a 12
4½ pc. idem....	89	-	91	idem Rott. 3 m..	11.19½		a 12

Eng. fondsen minder vast; in buitenl. ging niet veel om.

Amsterdam 26 November.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl... Werk. Schuld 2½	pCt.		62⁵⁄₁₆	62⅝	62⅝
" dito dito 3	"		74¾	75	75
" dito dito 4	"		98⁹⁄₁₆	98¾	98¾
" Amort. Synd. 3½	"		92¼		
" Hand. Maats.	"		139½		
" Holl. Spw.... 4½	"		101⅜		
" [illegible] Spw. 2 L. 4½	"				
" Centraalm....	"		124		
België, .. Cert. Rothsch. 2½	"		54¾		
Spanje... Buitenlands.. 2½	"		46¾		
" dito 3	"				
" Binnenlands. 3	"		50½		
" Amort. Schuld			33¾		
" Bew. v. Coup.			13⅛		
Portugal, Obligatien... 3	pCt.		47	47¼	47¹⁄₁₆
" dito 1856/62. 3	"		46⅝	46¹³⁄₁₆	46¾
" dito 1863.... 3	"		46⅝	46¾	
Rusland, Ob. *Hope en C.* 5	"		100¾		
" dito 1828/29.. 5	"				
" d.° 1840..... 4	"		73	73⅛	73⅛
" 2/3/4e Leen.. 4	"		73⅜		
" Cert. 5e Serie. 5	"		78¾		
" d.° 1855, 6e S. 5	"		87⅞	88⅛	88⅛
" d.° te Lond. 3	"		55⅝	55¾	
" N. Leen. 1862 5	"		87	87⅛	87⅜
" Cert. v. Aa.. 5	"		51¾		
" Spw.-Actien. 5	"		194⅛	195¼	194¾
Polen,... Aand. 1835..	"		153		
" Oblig....... 4	"		67	67⅛	67⅛
Pruisen, Oblig. 1859.. 5	"				
" Aand. 1854.. 3½	"				
Oostenr., d.° Met. Oude 5	"		58⅜	58¾	58½
" d.° Metalliek. 2½	"		30	30⅛	30
" d.° N. te Ams. 5	"		80½	80¾	80¾
" d.° Nat. Met.. 5	"		63⅛	63⅛	63¼
" W. Ad. fl 250 4	"		233	234	
Brazilië, 1824 £ 100... 5	"		97⅞	98	98
Equador, Oblig. 1855.. 1	"		13⅛		
Venez.,.. Obligatien... 2	"		23⅜	23½	
" Uitgestelde.. 1	"		12	12¹⁄₁₆	
Grenada, Obligatien... 2	"		30⁵⁄₁₆		
" Gest. Uitgest.	"		8⅝	8¹³⁄₁₆	8⅝
Mexico,.. Obligatien... 3	"		36	36⁵⁄₁₆	36³⁄₁₆
Illinois................ 7	"		77¾		
Vereen. Staten........ 5	"		66	66¼	66
d.° d.° 6	"		70¼	71	70¼
Griekenl., Obl. 1825... 5	"		28¼	28⅜	28½
" Coupons.............			4⁵⁄₁₆	4⁷⁄₁₆	

[illegible] Leen. 1862, 4 pc., 100½. Rusland, Cert. te Londen, 4½ pc., 87; dito bij Hope en Co. 1860, 4½ pc., 89, 89½, 89⅜. Oostenrijk, Weener Bank-Actien, 8 pc., 773; dito Aand. 1859, 290, 292; dito 1860, 5 pc., 455, 460, 453; Fr. Oostenr. Spoorw.-Oblig. bij Hope, ƒ 122; Oost. Loten 1858, ƒ 133, 135. Brazilië, Geldl. 1839, £ 100, 5 pc., 96; dito 1843 £ 100, 5 pc., 98; dito 1863, 4½ pc., 85¼, 85½. Ecuador, Landw., 8¾. Venez., Leen. uit Conv., 6 pc., 52¾. Grenada, Gest. Werkel., 14⅝, 14¾; dito Hect., 87 c. Mexico, Bew. Coup., ƒ 9¾, 9¾. Illinois, Spoorw.-Aand., 75. Louisiana, 5 pc., 77. Amerika, losb. 1882, 6 pc. 66¾, 67³⁄₁₆, 66¹¹⁄₁₆; Geconf., 8 pc., 25; Obl. Atlantic (sectie Ohio), 7 pc., 61. Turkije, Oblig., 6 pc., 46, 46¼, 46.

Beleening —, Prolongatie 5½, Disconto 4½ pc.

In de meeste der genoteerde fondsen was de markt kalm en vast; slechts de volgende leverden iets belangrijks op. Holl. tot hooge prijzen begeerd. In Oostenr. zijn belangrijke posten omgezet. Er waren zoowel buitenl. als binnenl. koop- en verkooporders, waardoor de prijzen weinig dobberden, maar ten slotte, na eene verbetering bij gisteren, flaauwer bleven. Voorts zijn 4½ pc. Rusl. 1860 en 5 pc. dito 1862 tot hoogere prijzen zeer gewild, en Turken, Grieken en Amerik., in navolging van Londen, gedrukt, met veel affaire in de eerste en in de laatste.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenr., Metall., 5 pc., 58⅜ a ⁷⁄₁₆; dito Nation.. 5 pc., 63⅛ a ³⁄₁₆.

Prijzen der Coupons: Metall. ƒ 23.55; dito Nation. ƒ 28.20; Napels. ƒ —; div. Engelsche per £ ƒ 11.75; Engels. Russen ƒ 11.77½; Fransche ƒ 55¾; Belgische ƒ 55¾; Pruiss. ƒ 34¾; Spaans. Piasters ƒ —; Hamb. Russen ƒ 36½; Russ. in Z. R. ƒ 32¾. Papieren Roeb. —. Pools. in fl. ƒ —; dito in Roeb. ƒ —.—. Spanje in fr.—. Amerik. Dollars ƒ —. Portug. ƒ —. Turken ƒ —.—.

Handelsberigten.

Rotterdam 26 November.

Vruchten. De heden alhier gehouden veiling van Malaga Rozijn is afgeloopen als volgt: eene partij van 100 vaatjes, waarvan 30 vtjs. verkocht tot ƒ 13½ en 70 vtjs. opgehouden; eene partij van 100 vtjs., waarvan 10 vtjs. verkocht tot ƒ 13½ en 90 vtjs. opgehouden; eene partij van 99 vtjs. geheel verkocht tot ƒ 13½; 24, 50 en 50 vtjs. geheel opgehouden.

Schiedam 26 November.

Granen. Verkocht: Rogge. In veiling ligt besch. Petersb. van ƒ 171 tot 164 cont. per last, wegende 118/115 ℔ Pool. Gerst, 133 ℔ Courasche ƒ 196 6/w.; 132 ℔ dito ƒ 184 6/w.

Moutwijn	per Ned. Vat zonder Fust	ƒ 12.—.
Jenever	" " " " "	" 16.50.
Amst. Proef	" " " " "	" 17.75.

Zonder de belasting.

Spoeling per Ketel .... " 1.30.

Dordrecht 26 November.

Granen, Zaden enz. De aanvoer van Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe heden aan onze markt grooter zijnde dan vorige week, bestond voor dezelve weinig kooplust en moest 20 c. lager afgegeven worden. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. ƒ 8 a 8.60; Nieuwe dito ƒ 8.10 a 8.60, en Blaauwe en afwijkende ƒ 7.20 a 7.80. Rogge traag. De aangevoerde Zeeuwsche, Vl. en Overm. vond tot 10 c. lager weinig kooplust. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. ƒ 6 a 6.50 en Nieuwe dito ƒ 5.50 a 6.20. Gerst. Zeeuwsche, Flakk. en Overm. Winter prijshoudend. Zomer dito daarentegen door meerder aanvoer traag en 10 c. lager verkocht. Zeeuwsche, Flakk. en Overm. Winter ƒ 4.30 a 5.80 en Zomer dito ƒ 4.50 a 5.40. Spelt onveranderd, de aangevoerde Overm. partijtjes waren van ƒ 3.10 tot ƒ 2.50 naar kwaliteit wel te plaatsen. Haver. Inl. Voeder en Dikke vond tot genoteerde prijzen meerder kooplust. Zeeuwsche en Inl. Voeder ƒ 2.40 a 3 en Dikke dito ƒ 3.20 a 3.80. Boekweit met weinig handel onveranderd, Pool per 2100 Ned. ℔ ƒ 185 en Jarige Fransche ƒ 165 verkocht. Paardenboonen traag, bij minder aanvoer uit Zeeland, en het Overm. 20 c. lager van ƒ 5.80 tot ƒ 5.20 volgens droogte verkocht. Duivenboonen steeds weinig getoond en waren ƒ 6.70 tot ƒ 6.20 naar kwaliteit waardig. Witte Boonen prijshoudend, de Zeeuwsche golden van ƒ 10 tot ƒ 8.50 en Walchersche ƒ 11 tot ƒ 11.50 volgens kwaliteit. Bruine weinig ter veil en tot verhoogde prijzen van ƒ 9.50 tot ƒ 8 waren Zeeuws. en Vlaams. wel te verkoopen. Blaauwe Erwten, Zeeuws. en Flakk. meerder aangevoerd en 20 c. lager van ƒ 7 tot ƒ 6.50 naar deugd verkocht. Witte Erwten weinig aangeboden en tot ƒ 7 voor de mesting wel te verkoopen. Koolzaad werd heden weinig naar koers aangeboden en vond tot merkelijk hooger prijs, als Holsteinsch tot £ 66, pulk Vlaamsch £ 67 en Zeeuwsch van £ 65 tot £ 63, bij onze Olieslagers en ter binnenl. verzending goeden kooplust. Op 9 vat was hetzelve in deze maand tot £ 68 en April tot £ 70 te bekomen. Lijnzaad weinig getoond, 113 ℔ Dantz. werd wederom tot ƒ 390 verhandeld. Inl. Zaai-Lijnzaad vond 1ste soort ƒ 4.50 tot ƒ 4.40 en 2de soort ƒ 4.10 tot ƒ 4 per 31½ koppen gereeden aftrek. Kanariezaad wordt steeds weinig getoond en was van ƒ 11 tot ƒ 9 wel te verkoopen. Hennepzaad zonder omgang; Inl. is van ƒ 225 tot ƒ 230 aangeboden. Raapolie door toenemende vraag merkelijk hooger. Vliegend ƒ 39½ en 1° December ƒ 39 gedaan, 1° Mei ƒ 39¾ gehouden. Lijnolie iets trager. Vliegend ƒ 40½ afgegeven. Raap- en Lijnkoeken vinden steeds weinig aftrek. Harde Raapkoeken ƒ 66 a 70, idem Lijnkoeken ƒ 95 a 100, zachte Idem ƒ 130 a 140, alle per 1040 stuks.

Weerkundige Waarnemingen op 26 November 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
[illegible]pool......	+ 10. 8	W.	—	+ 13. 3	bewolkt.	slecht water.
[illegible]ngen......	+ 2. 1	Z.t.W.	0	+ 6. 0	—	—
[illegible]r..........	+ 1. 3	Z.	0	+ 8. 1	—	—
[illegible]mouth	—	Z.	—	—	bewolkt.	—
[illegible]ingen	— 0. 8	Z.O.t.O.	6	+ 9. 4	—	—
[illegible]richt.......	768. 9	O.Z.O.	1	+ 7. 7	—	—
[illegible]mouth.....	+ 2. 3	Z.O.	weinig wind.	+ 10 5	mist.	slecht water.
[illegible]mouth......	— 2. 6	Z.O.	frisse bries.	+ 12. 8	bewolkt.	ruw.
[illegible].........	— 0. 1	O.Z.O.	goede bries	+ 9. 0	mist.	slecht water.
[illegible].........	— 1. 9	O.Z.O.	0	+ 7. 5	"	—
[illegible].........	— 6. 6	O.Z.O.	0	+ 9. 8	schoon.	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland G 2. 9 V; generaal idem Ha 17. 4 B.

Scheepstijdingen.

[illegible]uwersh. *Aangek.* [illegible]ov. *Louis Meijer*, Holtgreve, Helvoet

Vertrokken.
[illegible]reus, Planten, Melbourne
[illegible]illiten, de Voogd [illegible] v. d. Straaten, Batavia
[illegible]ordrecht, Loos, d.°
[illegible]tterdam, Adrimans, d.°
[illegible]ohann Martin, Müller, New-York
[illegible]ische Marie, Hasloop, d.°
[illegible]burg, Zwart, Helvoet

(Z. Z. O.)

[illegible]llevoet (O.) *Aang.* [illegible]ov. *Sara* (st.), Londen
Chevy Chase (st.), Newc.
[illegible]ee (st.), Hamburg

Vertrokken.
Koning Willem III, Kilian, Padang
[illegible]oorkust, Logger, d'Elmina
Otto, Sap, Triëst
Dido, v. Wijk, Messina
Maria Johanna, Stam, Gibraltar
Jeune Honoré, Lebeau, Nantes
[illegible]ant (st.), Havre
[illegible]pths Catharina, de Weerd, Belfast
Lion, Cooper, Falmouth
Janne, Guderow, Middlesbro'

De Hollander (st.), gisteren vertrokken en heden morgen bij de Kwak ten anker, is heden middag naar zee gestoomd.

Brielle (Z. t. O.) *Aang.* 26 nov. *Zephyr* (s), Londen
Waterloo (st.), d.°
Norfolk (st.), d.°
Dragon (st.), d.°
Rhine (st.), d.°
Seagull (st.), Hull
Amicitia (st.), Bergen

Vertrokken.
de Zwerver, Höster, St. Malo
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Mary Blair, Everett, Jersey
Venus, Shield, Newcastle
Susan Grey, Mayton, d.°
Phoenix, Jackson, Aberdeen
Jantina Alida, Texer, Heppens
Maasstroom (st.), Hamb.

Texel (Z.W.) *Aangek.* 24 nov. *Vertrouwen*, Kal, Livorno
25 *Eendragt*, Fortuin, Londen
26 *Lion* (st.), Londen

Vertrokken.
25 *Patriot*, Good, Plymouth
Jacoba Petronella, Kampen, Newcastle

Vlie *Aangekomen* 23 nov. *Nora* (st.), Londen

Oostmahorn *Vertr.* 21 nov. *Jan Frederik*, Meiborg, Engeland
Groningen, Looze, Newc.
Harmina, Smith, Fredericia
Madonna, Holthuis, Rendsburg

Zierikzee *Aangek.* 24 nov. *Courier*, Meuldijk, Newcastle

Vlissingen *Aangek.* 25 nov. *Tison*, Degregory, Buenos-Ayres
Marina, Bollo, Rio-Gr.
Emma, Huygens, Mexico

—o—

New-York *In lading* 10 nov. *Jubiläum*, Völkler, Rotterdam
Clara, Probst, d.°

Oran *Aangekomen* 6 nov. *Tasmania*, Douwes, Barcelona

Konstantinopel *Vertr.* 9 nov. *Lymm Grey*, Murdoch, (v. Galatz) Rotterdam

Napels *Aangekomen* 18 nov. *Cycloop* (s), Miedema, Amsterdam (vertr. 21 n. Valencia)

Messina *Aangekomen* 12 nov. *Catharina Hofland*, Hazewinkel, Rott.
15 *Concordia*, Zeeff, Hammerfest

Livorno *Aangekomen* 21 nov. *Peter & James*, Mark, Rotterdam

Genua *Aangekomen* 22 nov. *Berenice* (s), Cadix
Sarah Bridget, Owens, Amsterdam

Cette *Aangekomen* 2 nov. *Jacoba Catharina*, Nieveen, Sitges

Gibraltar *Aangek.* 17 nov. *de Oceaan*, Post, Vlaardingen

Zeilklaar.
20 *Kleinkinderen*, de Jong, Napels

Nantes *Aangekomen* 23 nov. *Johan Cornelis*, Groenewoudt, Amst.
Allegonda, Smit, Stettin

Havre *Aangekomen* 24 nov. *Goede Bedoeling*, Kolk, Maroim
25 *Lida*, Zuiderduin, Havana

Liverpool *Aangek.* 24 nov. *Elsina*, Nanninga, Livorno

Runcorn *Aangekomen* 24 nov. *Leo*, Jongebloed, Nantes

Cardiff *Vertrokken* 23 nov. *John Pierce*, Jones, Dordrecht

Falmouth *Vertr.* 24 nov. *Elisabeth & Johanna*, Lackrooy, (v. Rio-Plata) Teignmouth
Jan Freesmann, de Jonge, (v. Zante) Liverpool

Plymouth *Aangek.* 23 nov. *Auguste Louise* (s), Gill, Rotterdam

Dungeness *Gepass.* 24 nov. *Triëst* (st.), Rott. n. Marseille

Shoreham *Aangek.* 24 nov. *Gazelle*, Seagers, Rotterdam

Londen *Uitgeklaard* 25 nov. [illegible], [illegible], *in lading*. *Zwaluw*, de Vries, Westzaan

Grimsby *Vertrokken* 24 nov. *Goudvisch*, Douwes, Haïti

Sunderland *Aangek.* 23 nov. *Defiance*, Rowntree, Nieuwe Diep

Vertrokken.
23 *Eltjus Wildervank*, de Groot, Amsterd.
Geertruida Jacoba, d.°

Shields *Aangekomen* 24 nov. *Flora*, Jongebloed, Antwerpen
Anna Bella, Clark, Rott.
Twee Gebr., Persoon, Vlissingen
Adriana Francisca, van Eyk, d.°
Catharina, Duintjer, Londen

Grangemouth *Aang.* 24 nov. *Louise* (st.), Rott.

Leith *Aangekomen* 24 nov. *City of Rotterdam*, Earnshaw, Rotterdam

Hamburg *Aangek.* 25 nov. *Jacoba Catharina*, Wilters, Amsterdam

Bremerhaven *Vertr.* 24 nov. *Annechina*, Bull, Amsterdam

Dantzig *Aangekomen* 23 nov. *Fenna Hendrika*, Duit, Rotterdam

Bolderaa *Vertr.* 17 nov. *Maria*, Puister, Gent

Gothenburg *Zeilklaar* 21 nov. *Elise*, Kolhoff, Holl.

Arendal *Binneng.* 13 nov. *Actio*, Petersen, Gefle n. Holland
Alida Sinnige, Dik, St. Pet. n. Noordzee

Aangekomen.
17 *Ora & Labora*, Olsen, Amsterdam

Flekkeroe *Binn.* 13 nov. *Piet Hein*, Meijer, St. Petersb. n. Amst.

Kopenhagen *Aangek.* 22 nov. [illegible], Veldhuis, Dokkum
Anke, Blecker, Rotterd.

Elseneur *Aangek.* 23 nov. *Jenne Nollen*, de Goede, Riga n. Antwerpen

Holtenau *Gepass.* 20 nov. *Bijka*, Gort, Kiel n. Schiedam
22 *Tweeling*, Schoemaker, Stolpmunde n. Amst.
Lustor & Emerge, Kuipers, Wolgast n. Amsterdam
Drie Gebr., de Groot, Wolgast n. Bremen
23 *Alberdina*, Lever, Nykiöbing n. Schiedam

Tonningen *Gepass.* 20 nov. *Vrouw Martha*, Bol, Stege n. Holland
22 *Harmina*, Emmelkamp, Rotterd. n. Dantzig
23 *Helena*, Pieper, Bandholm n. Holland
24 *Antina*, Schoon, Skive n. dito

—o—

Amsterdam 25 nov. Het Nederl. schip *Argo*, kpt. Gesterkamp, v. Shields naar Batavia, met schade in Simonsbaai (Kaap de Goede Hoop) binnen (bev. gemeld), had, volgens brief van daar van den 21 oct., het geloste gedeelte der lading weder ingenomen en zou denkelijk omtrent den 1 november de reis voortzetten.

— 26 nov. De Nederl. schoener *Tjallinga Aurelia*, kapt. Ligthart, v. St. Petersburg n. Rotterdam, is, volgens telegram van Helsingborg, aldaar op de kust gestrand en vol water geloopen; de inventaris wordt geborgen.

Cuxhaven 25 nov. De Eng. schoener *Elisabeth & Mary*, kapit. Foreman, v. Rotterdam n. Heppens, is den 22 dezer in de Tilles gestrand en zal met de lading weg zijn; het volk is met de boot alhier aangekomen.

Shields 24 nov. De Ned. schepen *Harberdina* en *Assee* (?) worden in het dok alhier gebreeuwd en gerepareerd.

Liverpool 25 nov. Het schip *Morning Light*, van Bombay, is in den afgeloopen nacht op Pinckington gestrand en blijven zitten.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.* 25 nov. *Johanna Christina*, Westerbrink, Newry
Isabella, Beynes, Aberd.

Amsterdam *Vertr.* 25 nov. *Anna Maria Henr.*, de Jong, Triëst

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 27 nov.: 1ste getijde 4 ure 37 min.; 2de get. 5 ure 1 min.

Arnhem. Waterhoogte 26 nov. 1.30 el (gev. 5 d.)

Keulen. Rijnhoogte 26 nov. 7 voet 0 d. Rijnl. (gevallen 2½ d.)

Dusseldorp. Aangekomen 25 novemb.: W. Kauts met 1379 c. v. Amst.

Blijkens bekendmaking van het Hydrographic Office, Admiralty te Londen, zijn de nieuwe lichten te Beyruth, op de Syrische kust, reeds sedert 1 october dezes jaars ontstoken, in plaats dat zulks, zoo als vroeger was bekend gemaakt, in 1864 zou plaats hebben.

Het licht op Kaap Beyruth is, blijkens dezelfde nadere mededeeling, 38 ellen (mètres) hoog boven de oppervlakte der zee en staat op de Noord-Westpunt van genoemde Kaap, genaamd Ras Beyruth, ongeveer 400 ellen (mètres) van het uiteinde af.

Cargalijsten.

Rotterdam.

BARI, Lotus, M. Knowles. — 33 z., 10 b. Amandelen en 50 b. Carobben, F. A. Voigt en Co.; 6 b. Carobben, Dusselen en Co.; 15 b. dito en 63 z. Amandelen, J. H. Claus en Co.; 10 z. Amandelen en 5 b. Anijszaad, Westplate en Gleichman; 190 z. en 6 z. (ongepeld) Amandelen, C. Hemmann en Co.; 168 z. Amandelen en 130 b. Carobben, van der Kun en van Schelle; 65 z. en 2 z. (ongepeld) Amandelen, Schlessmer en Staengle; 80 z. Amandelen, A. Th. Stilling en Co.; 32 z. en 1 z. (ongepeld) dito, Schmitz en Paghuisder.

Delft 26 November.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest f 54 a 62; ter markt zijn verkocht 8/4, 410/8 en 83/16.

Gouda 26 November.

Kaasmarkt. Aanvoer 40 partijen, die van f 21 a f 23½ verkocht zijn; de markt onveranderd.

Amsterdam 26 November.

Walnoten. Heden zijn in veiling verkocht 48 z. Duitsche tot f 6 a 7 en gedeeltelijk verkocht 65 z. Fransche tot f 7½.

Rogge. Heden verkocht op levering Mei f 177.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Middl. Orleans 28, dito Georgia 28½, fair Dhollerah 23½; afgedaan ruim 15,000 b. Prijzen ⅛ a ¼ hooger bij gisteren.

Groningen 24 November.

Granen enz. De aanvoer was heden al wederom niet ruim en de kooplust vrij levendig. Tarwe zeer gevraagd en 20 c. hooger verkocht, van Nieuwe Witte maar een enkel partijtje ter markt. 127 à 130 ℔ N. Ommel. Roode f 7.30, 7.40 a 7.70, 7.80; 123, 127 a 130 ℔ N. Oldam. dito f 6.75, 6.85, 7.15, 7.25 a 7.55, 7.65, en 125 ℔ N. Oldam. Witte f 7.50. Rogge tot 15 c. verhooging wel afgaande. 116, 120 a 123 ℔ N. Inl. f 5.80, 6.10 a 6.40 en 120 ℔ Pruissische f 6.10. Boekweit met kleinen aanvoer tot vorige prijzen wel te plaatsen: 110, 113 a 116 ℔ N. Grijze Zaad f 4.75, 4.80, 5.20 a 5.60 en 110 a 113 ℔ N. Zwarte dito f 4.65 a 5.05, 5.10. Gerst uit de Ommelanden nog al iets ter markt en tot drukkende prijzen alles opgeruimd; uit het Oldampt werd weinig aangeboden. 96, 99 a 101 ℔ N. Winter f 4.15, 4.45 a 4.60. Haver over het geheel wel zoo aangenaam en wederom iets hooger verkocht. 82, 85 a 89 ℔ N. Dikke Brouw f 3.15, 3.25, 3.35, 3.45 a 3.55, 3.65; 65, 68 a 72 ℔ N. Witte Voer f 2.35, 2.55 a 2.80, en 68, 72 a 75 ℔ N. Zwarte Voer f 2.55, 2.75 a 2.95. Paardenboonen hooger verkocht, de beste hebben f 5.50 a 5.60 opgebragt, afwijkende f 4.75 a 5.20. Gort weinig in omgegaan; pak f 7.75 a 8.15 en Parel per 100 Ned. ℔ f 10 a 15. Koolzaad meer gevraagd en iets hooger verkocht, voor Ommelander is naar deugd van f 12.15 tot f 12.80 bedongen. Geel Mostaardzaad flaauw. Raapolie f 37.50. Lijnolie f 39.50.

Londen 25 November.

Suiker met goeden handel tot iets hoogere prijzen, vooral was er vraag voor Manilla tot 6 d. a 1/ verhooging; 3500 z. bedongen 40/9 en 13,000 z. 41/6, 430 k. Havana n.° 9½ 43/6, 3000 z. nieuwe Mauritius zeilende 46/6 a 47/6, 600 t. gekl. Manilla ex Ship 41/; geraff. stil doch vast; Holl. Crushed hooger gehouden. **Rum** iets hooger; Demerary 1/10. **Koffij.** Native Ceylon in een doen; ord. en goed ord. 65/6 a 69/6, bruin 47/, Plant. vast, laag middl. klein en middl. grof bleek grijsachtig Demerary aard 72/ a 74/7. **Rijst** met veel handel tot vaste prijzen; Necranzie 9/10½ a 10/, laag 7/10½. Ballam 9/, wit Bengal 12/9 a 12/7½. **Jute** flaauw; verkoopen vonden plaats tot 20/ verlaging. **Katoen** ⅛ a ½ d. hooger. **Metalen.** Schotsch Gietijzer vast 66/, 3/m. 65/3. Tin vast; Straits 113/, Banca 114/. **Oliën.** Lijn- flaauw en lager, loco 38/6; Raap- onveranderd; Cocos- en Palm- flaauw; Terpentijn- 65/; Petroleum vaster 1/11, ruwe £ 16.10/. **Talk** flaauw; oude 42/ a 42/3, nieuwe 42/9, tot Dec. 42/6, voorjaar 43/6 verk., Maart 44/6 verk.

Graanmarkt met kleinen aanvoer van het buitenland. Tarwe iets hooger in prijs. Amerik. Meel zeer vast. Puike Gerst prijshoudend, mindere soorten flaauw. Erwten, Boonen en Haver vast in prijs. Zaden onveranderd. De aanvoer bedroeg eergisteren en gisteren: Tarwe 1360 q., Gerst 4150 q., Haver 1040 q., Meel 550 z. en 1370 vtjs.

Liverpool 24 November.

Hennep. Manilla fair roping £ 31.5/. **Asschen.** Pot- 29/, Parel- 32/3. **Zwavel** 2a. £ 7.5/, 3a. £ 6.17.6. **Reuzel** met goede vraag 40/ a 41/. **Talk** flaauw. **Petroleum** stil 1/10.

Manchester 24 November.

Gefabriceerde Artikelen. Hierin is eenige verbetering te bespeuren, vooral voor Garens; prijs voor de lagere nommers tot 40s. zijn in vele gevallen ¼ a ½ d. hooger, en voor 60s. ½ d. per ℔; de inkoopen geschieden echter met veel voorzigtigheid en voor directe behoefte. Er is ook vraag voor Shirtings, vooral 6, 7 en 8¼ ℔ 40 in en T. Cloth, doch er gaat weinig om; de weinige verkoopen waren ook voor dadelijk gebruik.

Antwerpen 25 November.

Campechehout zeer vast. **Koffij** met meerdere vraag; voor groenachtig Rio werd 46 c. betaald. **Hulden.** Gez. B.-A. Ossen- 28 c., dito Koe- 22½ c., dito M.-V. Ossen- 30½ c. **Petroleum** onveranderd. **Spek.** Dr. gez. Amerik. Short middles fr. 84 cons.

Havre 23 November.

Katoen met redelijke vraag; tot 3 ure werden reeds 2100 b. afgedaan; men betaalde voor Tinnevelly bon ord. per Dec. en Jan. fr. 275 a 280, later waren de prijzen wel zoo vast. **Koffij.** Haiti van de Kaap fr. 87, Gonaives fr. 91 entr. **Suiker** stil doch vast. **Hulden.** Gez. M.-V. Saladeros Ossen- fr. 56. **Potasch.** la Amerik. fr. 39. **Reuzel** stil fr. 54. **Wol** met goede vraag. **Honig.** Chili fr. 80. **Horens.** B.-A. fr. 17¼. **Campechehout.** Haiti fr. 6½, Guadeloupe fr. 4½. **Tarwe.** Roode Amerik. Winter fr. 45½ cons.

24 November.

Katoen met regelmatige vraag tot iets hoogere prijzen; Tinnevelly per Dec. fr. 282½, per Jan. fr. 280. **Suiker.** Antilles n.° 4 fr. 62½. **Koffij.** Haiti bon ord. onveranderd.

Avignon 22 November.

Meekrap stil doch prijzen vast, daar de voorraad klein is; Racin rosé fr. 29 a 30, Palud fr. 33 a 35. Napels 18/m. fr. 35 a 35½, dito 30/m. fr. 36½ a 37, gemalen rosé fr. 40 a 42, dito Palud fr. 44 a 46.

Advertentiën.

Heden overleed, na eene kortstondige ongesteldheid, onze geliefde Moeder Wed. J. B. WOLVEKAMP, geb. ATKINS, in den ouderdom van 73 jaren.

Rotterdam G. H. WOLVEKAMP.
25 November 1863. S. W. WOLVEKAMP.

EXAMEN NOTARISAMBT.

Te Rotterdam bestaat gelegenheid tot THEORETISCHE en PRACTISCHE OPLEIDING tot het **EXAMEN** van

CANDIDAAT-NOTARIS.

Adres *franco*, letter P, Boekhandel *WED. KRAP & VAN DUYM*, naast de Beurs, te Rotterdam.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL,** Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag.**

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Derde Leesvergadering,

bij het Departement *Rotterdam* der **Maatschappij tot Nut van 't Algemeen,** op WOENSDAG den 2 December 1863, des avonds ten 7½ ure precies, in het Gebouw des Departements.

Spreker Ds. **C. P. TIELE.**
Bijdrage door Ds. **W. TH. VAN GRIETHUYSEN.**

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN,
Lid en Secretaris.

CHOCOLADE.

De Ondergeteekenden, **Chocolade-Fabriekanten** te WESTZAAN, hebben de eer ter kennis te brengen, dat hunne **CHOCOLADE** — op de *jongste Internationale Tentoonstelling te Londen* ***bekroond*** — voorzien van Cachet en Fabrieksmerk, tegen **Vaste Prijzen** in de voornaamste Etablissementen te ***Rotterdam*** is verkrijgbaar gesteld.

D. & M. GROOTES, Gebrs.

Op een druk **Koopmans-Kantoor** wordt VERLANGD een **flksche**

LOOPJONGEN,

tusschen de 14 en 16 jaar oud, tegen een **goed Salaris.** Adres, in Persoon, ter Handelsdrukkerij J. W. VAN LEENHOFF & ZOON.

BOEKBINDER.

MEN VRAAGT **GEHUWDE LIEDEN,** liefst zonder Kinderen, P. G., de Vrouw geschikt voor **Huiswerk,** de Man voor **Kantoor-Binderij,** zijn Werk goed verstaande. Adres, *franco* Brieven letters A. Z., Bureau dezer Courant.

STOOMVAART-VEREENIGING DE MAAS.

Het Stoomschip ROTTERDAM, Kapit. ***J. J. Muntendam,***
vertrekt *Zondag 29 November* naar

GIBRALTAR, VENETIE en TRIEST,

en zal bij genoegzame hoeveelheid Goederen ook ***CORFU, ANCONA*** en ***MALTA*** aandoen.

Het Stoomschip CORNELIA, Kapit. ***J. W. Wilkens,***
vertrekt *Zaturdag 5 December* naar

MARSEILLE, GENUA, LIVORNO, NAPELS, MESSINA EN PALERMO.

Adres: JOHs. OOMS Ezn. & Co., BOUTMY & Co., *Rotterdam.*
VAN DEN BEY & Co., *Amsterdam.*

Speciale en Rationele behandeling der Besmettelijke Ziekten, Huidaandoeningen en Bloedgebreken.

Om radikaal te genezen, moet men de ziekte-oorzaak zelve verwijderen, neutraliseren of vernietigen.

Men geneest niet van hondsdolheid, omdat men geen specifiek middel heeft om de smetstof der honds-dolheid in de constitutie te vernietigen; zoo men een dergelijk middel ontdekte, zou de dankbare menschheid het berigt daarvan van het eene einde der wereld tot het andere overbrengen en ieder zou er van hooren spreken.

Er bestaat een specifiek middel, even kostbaar als dat, hetwelk men te vergeefs heeft gezocht, omdat het nuttig is voor eene veel talrijker klasse van zieken, en toegepast wordt op ziekten, die, wel is waar, minder verpletterend zijn, maar wier gevolgen welligt nog veel geduchter zijn. Eene ziekte, in de hoogste mate, besmettelijk, die zich van geslacht tot geslacht overplant, zich onder duizende vormen vertoont, die soms inslaapt, om na verscheiden jaren weder te voorschijn te komen, die de bewoners der steden wegmaait, zelfs de landelijke bevolking verwoest, den ouderdom bedroeft en der jeugd eigen is; die voor alle gewone ziekten eene ernstige complicatie is, en onder wier invloed eene eenvoudige ongesteldheid soms doodelijk wordt: dit zijn de voornaamste kenmerken der syphilitische (besmettelijke ziekten).

Die ziekten, zelfs de ernstigste (of die althans zeer ernstig kunnen worden) beginnen gewoonlijk met ligte kenteekenen, eene onbeduidende verzwering, eene goedaardige uitzweeting, die soms van zelve weder verdwijnen en meestal onder den invloed van geneesmiddelen met Copahu, Cubebe, de eene of andere inspuiting, uitbranding, zalf enz., maar de ziektestof, die door deze middelen niet vernietigd is en ook niet vernietigd **kon** worden, wordt door de absorberende vaten ingezogen, in den bloedsomloop **gebragt** en ontwikkelt zich als eene gisting, waardoor eene algemeene besmetting dier constitutie ontstaat. De zieke waant zich genezen, hij geniet in schijn eene goede gezondheid, maar na eenige weken, eenige maanden, eenige jaren, barst de ziektestof, onder een gegeven invloed, een bovenmatig gebruik van spijs en drank, een pleizierpartijtje, dikwijls ook zonder merkbare oorzaak, uit en openbaart zich door achtereenvolgende verzweringen, huiduitslag, verschillende gezwellen, rheumatische pijnen, beenuitwassen, knobbels, de hernieuwing van de oorspronkelijke verschijnselen, orchitis, vernaauwingen, katharrale aandoening der blaas, onvermogen enz. Hoe vele zieken hebben vijf of zes behandelingen door de gewone methodes gevolgd voor eene eerste ziekte, die gedurig terugkeert!

Tegen zulk eene geduchte kwaal acht elke conscientieuse zieke zich verpligt, de krachtigste middelen en de werkzaamste remediën te bezigen, zich opofferingen en ontberingen op te leggen, zelfs dan als er geen blijkbaar ziekte-verschijnsel aanwezig is; maar zoo een vroeger feit een nadeeligen invloed kan doen vreezen, dan is zijne toekomst en die zijner nakomelingen er bij betrokken.

Men heeft aanvankelijk kwik voorgeschreven, maar ieder weet, dat vele zieken zelfs niet de geringste hoeveelheid daarvan zonder gevaar kunnen nemen, in weerwil van de grootste voorzorgen. Ten gevolge van deze moeijelijkheid heeft men Iodium praeparaten toegediend; deze doen soms de ziekte-verschijnselen verdwijnen, maar het beginsel van het kwaad wordt hierdoor wel teruggedreven, maar niet uitgeroeid.

Eindelijk heeft men plantaardige praeparaten en siropen voorgesteld, doch het is ten duidelijkste bewezen, dat deze de ziekte wel doen inslapen, maar haar des te meer kracht voor de toekomst geven.

Dr. OLLIVIER heeft verscheidene jaren aan een langdurig en naauwgezet onderzoek gewijd, ten einde een specifiek middel te ontdekken, dat zeker werkt en vrij is van die talrijke moeijelijkheden, welke men te regt aan alle bekende methodes verwijt. De uitkomsten hebben zijne verwachting overtroffen. Hij heeft aan de Keizerlijke Akademie van Geneeskunde eene verzameling van tien formules aangeboden, allen gegrond op hetzelfde beginsel, waaronder men opmerkt de BLOEDZUIVERENDE SIROP, CHOCOLADE, PILLEN, GOM-PASTILLES en vooral de **Bloedzuiverende BISCUITS.**

Na vier jaren van OFFICIELE PROEFNEMINGEN, zoo wel Schei- als Geneeskundig, waarbij **tien duizend BISCUITS** werden verbruikt, werden die Medicamenten door de *Geneeskundige Akademie* goedgekeurd, *door de Regering geautoriseerd* en eene BELOONING VAN **24000 francs** TOEGEKEND AAN DEN UITVINDER, alle Authentique Getuigenissen, die deze nuttige praeparaten van alle soortgelijke voortbrengselen onderscheiden. Honderde brieven, constaterende genezingen daar, waar alle gewone middelen hadden gefaald, zouden openbaar kunnen gemaakt worden; men zal echter onze bescheidenheid begrijpen; de officiële bewijzen compromitteren niemand en doen de waarheid beter kennen.

Alle zieken, die gebruik maken van **de Biscuits van** Dr. OLLIVIER, kunnen aanvankelijk niet begrijpen, dat zulk een eenvoudig middel, zoo gemakkelijk in alle omstandigheden in te nemen, zoo aangenaam van smaak, niet meer omslagtig dan eene gewone Biscuit, zulk eene degelijke geneeskracht bezit; doch allen erkennen weldra die waarheid door de toenemende vermindering der ziekte-verschijnselen en hunne definitieve verdwijning.

In de bloedzuiverende Biscuits van OLLIVIER zijn de geneesmiddelen scheikundig verbonden met de voedende stoffen. Die spijsverbinding, vast en onveranderlijk, is ligt verteerbaar en assimileert bijzonder goed. Hare werkdadige geneeskundige elementen, doelmatig en gelijkvormig verdeeld, worden gemakkelijk geabsorbeerd door de openingen der lymphatische vaten; met het Maagsap vereenigd, doorloopen zij ze daarmede tot den melkstaat, dringen in den bloedsomloop en verspreiden zich door de geheele constitutie tot aan de fijnste uitersten der organische vezelstoffen, die zoodoende het werkend middel ontvangen, dat de oorzaak der kwaal vernietigt. De Biscuits werken uitsluitend op dit nadeelige abnormale beginsel; dit verklaart de zachtheid hunner werking en maakt de genezing radikaal.

De Biscuits worden met goed gevolg gebruikt tegen alle ziekten, die uit bloedgebreken of scherpten in de vochten ontstaan. Zij genezen inzonderheid zeer spoedig de besmettelijke ziekten, huiduitslag, kliergezwellen, hoe ernstig en van welken vorm of ouderdom ook, consecutieve aandoeningen van den mond, den neus, de oogen, de ooren, rheumatische pijnen, jeuking, aangezigtspuisten, vrouwelijke ziekten enz.

Om zich te overtuigen van hetgeen wat wij zeggen, is het voldoende het uittreksel te lezen van het rapport, ten deze door de geneeskundige Akademie aan de Regering uitgebragt. Een ieder kan dit ***gratis*** ontvangen onder enveloppe, als hij zich wendt aan het Algemeene Depôt, rue Nicolas Flamel, n.° 3, hetzij direct of door portvrijen brief. Wij raden allen, zelfs de onverschilligsten, aan zich omtrent die geneesmiddelen te doen inlichten, die, volgens de woordelijke uitdrukking der Akademie, **groote diensten aan de menschheid kunnen bewijzen.**

Bij besluit van den Algemeenen Raad der Gasthuizen te Parijs, dd. 14 April 1837, genomen op het advies van eene speciale Geneeskundige Commissie, worden de Biscuits van Dr. OLLIVIER toegediend in de Hospitalen van het Zuiden, van Lourcine en St. Louis, op voorschrift der geneesheeren aan die Inrigtingen.

De Biscuits OLLIVIER worden slechts verkocht in doozen van 52 en in halve doozen van 25 stuks, voorzien van zijn cachet en zijne handteekening. Prijs 10 fr. en 5 fr., met uitvoerige Gebruiksaanwijzing.

Algemeen Depôt.

Te *Parijs*, rue Nicolas Flamel, n.° 3.

Aanvragen voor de Provincien moeten vergezeld gaan van een Postwissel of eene aanwijzing op een Huis te *Parijs*. Bij gebreke daarvan zullen de expeditien in last krijgen bij de aflevering het bedrag te ontvangen.

Gratis Consulten dagelijks, van 12 tot 6 ure, Zon- en Feestdagen uitgezonderd. Behandeling bij correspondentie (*franco*).

Er is eene afzonderlijke Salon ter spetiale behandeling van Dames.

De Biscuits OLLIVIER zijn in alle goede Apotheken in *Frankrijk* en in het Buitenland voorhanden.

Hoofddepôt voor Nederland:

bij H. H. ULOTH, Apotheker, Zeedijkte Amsterdam.

Depôts bij de Apothekers VAN SANTEN KOLFF, te Rotterdam; CLOOS, in 't Hang te Rotterdam; VAN RENESSE, te 's Gravenhage; VAN DE KAMER, te Middelburg; GROOTENDORST, te Utrecht, en STRAATMAN, te 's Hertogenbosch.

EEN IEDER wordt verzocht

GEEN CREDIET

te verleenen aan de **EQUIPAGE** van het Russisch Barkschip ***Ida,*** Kapitein J. F. NIJHOLM, liggende te Schiedam, als zullende daarop, zonder voorkennis van gezegden Kapitein, **geene betaling** geschieden.

Ligt in Lading naar

BATAVIA
EN
SOERABAIJA,

voor **Passagiers** en **Goederen,** het nieuw gebouwd ijzeren CLIPPER BARKSCHIP

CORNELIA,

Kapitein ***H. Croese,***

hebbende uitmuntende Inrigtingen voor Passagiers en voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor.

Adres bij de Cargadoors P. A. VAN ES & Co. en VLIERBOOM & SUERMONDT te Rotterdam, en DE CONINGH & Co. en HOYMAN & SCHUURMAN te Amsterdam.

PUBLIEKE VEILING
te ROTTERDAM,

Maandag 30 November 1863, 10½ ure, in het Logement de Zon, aan den Steiger, van:

30 Lasten ROODE TARWE,
per 2400 Ned. ℔,
op Zolder liggende.

Nader onderrigt bij W.M & ALB.s SMALT & Co.

Nieuwe Uitgave.

ZELFBEWARING

een **geneeskundig Volkshandboek,** over de genezing der Zenuwenverslapping van het Ligchaam, als een gevolg van geheime gewoonten of buitensporigheden, die de verrigtingen, waartoe de manbaarheid den mensch in staat stelt, vóór den tijd uitputten, alle hoop op nakomelingschap vernietigen en het huwelijksgeluk in gevaar brengen, door de vervulling te beletten van de verbindtenissen, die een der voornaamste grondslagen van het leven zijn; — door Dr. LA'MERT, N.° 37, Bedford Square te Londen, Lid van het Heelkundig Genootschap in Engeland, enz. Hij is dagelijks ten zijnen huize te consulteren. Wie niet bij hem kunnen komen worden met goed gevolg door middel van briefwisseling behandeld, en de Geneesmiddelen worden in het geheim en op veilige wijze naar alle deelen der wereld verzonden.

De ZELFBEWARING (*La Préservation Personelle*), versierd met zeer veel afbeeldingen en voorbeelden is verkrijgbaar bij de Boekhandelaars H. T. HENDRIKSEN, Hoogstraat, *Rotterdam;* H. A. MEIJER, N.Z. Voorburgwal, over de Molsteeg, te *Amsterdam.* De Nederlandsche vertaling voor 70 Cents, en *franco* per post 85 Cents; de Fransche uitgave voor 50 Cents, *franco* per post 60 Cents. Op *franco* aanvrage wordt het Werkje door het geheele Rijk verzonden.

NB. Men gelieve opmerkzaam te zijn, dat de éénige uitgave van dit Werkje, onder toezigt en met toestemming van den Schrijver Doctor SAMUEL LA'MERT gedrukt, die is, verschenen bij H. A. MEIJER.

P. C. HOOG,
Hoofdsteeg,

heeft voorhanden de ***tweede druk*** van

E. WETHERELL, DE WIJDE, WIJDE WERELD,

met Plater, **f 2.40,** en vele **nieuwe** HOLLANDSCHE en FRANSCHE **KINDERWERKJES.** Ook ontvangen **PHOTOGRAPHIE-** en **POSTZEGEL ALBUMS.**

SCHOUWBURG.

VRIJDAG 27 NOVEMBER 1863:
(*op vereerend verlangen*)

DE NEEF, Blijspel in 3 Bedrijven, naar het Hoogduitsch (der Vetter) van RODERICH BENEDIX, waarin de Heer J. H. ALBREGT in het karakter van **de Neef** zal voordragen de *Maatschappij-Koorts*, Coupletten van W. N. PEYPERS. Na de gewone Pauze, op verzoek, **Oranje boven,** nieuwe Coupletten van W. N. PEYPERS, te zingen door den Heer J. H. ALBREGT.

Tot slot: **VADERLAND en ORANJE,** Historisch Dramatische Schets, door F. H. GREB en W. N. PEYPERS, nieuwe Decoratiën, vervaardigd door en onder opzigt van J. EDUARD DE VRIES en J. D. G. GROOTVELD, élève van eerstgenoemde.

Aanvang ten ***half acht*** *ure.*

Op verlangen zal de Zaal nog Feestelijk Gedecoreerd zijn.

ZATURDAG 28 NOVEMBER 1863:

Die Hochzeit des Figaro,

komische Oper in 4 Acten. Musik von MOZART.

Aanvang ten 6½ ure.

THEATRE FRASCATI.

LES BOUFFES ROTTERDAMMOIS.

HEDEN VRIJDAG 27 NOVEMBER:

KOCK UND GUSTE, Posse in 1 Act; LA REINE DE LA CHAUMIÈRE, Chansonnette par Mll. BERTHE; WARME NACHSTENLEIDE, Coupletten door Frl. BRAUN; LUCRETIA BORGIA, Aria in Costuum, door Frl. DORIS; KUNSTLERS ERDENWALBEN, komische Scène door Hr. KRÄLY; MYLORD ET DANSEUSE, Saynette en 1 Acte. Duitsche en Fransche Aria's, Operettes, comique Scènes etc.

Aanvang 7½ ure. **Entrée vrij.**

WM. KOSTER, *Directeur.*

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.25, 10.25, 1.55, 3.30, 7.40.
„ „ alleen naar 's Hage: 5.45 's morg., 10.2 's avonds.
„ „ naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags.
„ Amst. naar Rott.: 8.30, 11.20, 2.0, 4.30, 7.30.
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.35, 1.25, 4.25, 6.40, 7.50, 9.40.
Aank. te Rott.: 9.15, 11.20, 2.10, 5.5, 7.25, 8.35, 10.25.

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.55, 9.50, 12.25, 2.10 (werkd.), 5.55, 9.15.
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30, 4.30 (werkd.), 6.35, 9,10.
Arnh. n. Utr.: 6.30, 9.37, 11.55, 1.— (werkd.), 5.55.
Utr. n. Rott.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15, 5.35, (werkd.), 7.50.
Gouda n. Rott.: 7.30, 9.20, 12.44, 1.53, 6.27 (werkd.), 8.40.
Aank. te Rott.: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15, 7.05 (werkd.), 9.20.

Centraal-Spoorweg.

Van Utrecht n. Hattem 8.55, 1.45, 8.05.
Van Hattem n. Utrecht 5.10, 10.05, 4.28.

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

VRIJDAG 27 November 1863, N.° 282.

GEMEENTERAAD

VAN

ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 26 November.

Deze onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester gehouden openbare vergadering werd door 28 leden bijgewoond.

Nadat de notulen der vorige vergadering gelezen en goedgekeurd waren, verzocht de heer *Ledeboer* het woord naar aanleiding van het feest dat in de afgeloopene week was gevierd en hetwelk zulk een aangenamen indruk heeft achtergelaten. Het was uit naam dezer Vergadering, naar zijne overtuiging ook als tolk van de gansche burgerij, dat hij heeren Burgemeester en Wethouders dank zeide voor alles wat door hen is daargesteld ten einde aan het feest zulk eene goede leiding te geven, de goede geest die allerwege heerschte was de beste belooning voor al de moeite die zij zich daarvoor getroost hebben. Hij wenschte ook dank te zeggen aan de politie over de bescheidene wijze waarop deze zich van haren pligt heeft gekweten, waardoor geene botsingen zijn ontstaan; bovenal aan den Voorzitter als hoofd der politie, van wien de orders zijn uitgegaan. Dank bragt hij ook aan de burgerij over de wijze waarop het feest door haar is gevierd; overal heerschte vrolijkheid zonder tot ongebondenheid over te gaan. De Rotterdamsche burgerij was eene goede burgerij en zou zij niet van haren kant trachten mede te werken om aan hem die aan het hoofd staat zooveel mogelijk de zware taak gemakkelijk te maken. De spreker besloot met den wensch dat de Voorzitter nog lang tot heil dier burgerij mogt worden gespaard, en dat de zegen des Hemels, die ons gedurende eene halve eeuw zoo zigtbaar nabij was, dankbaar mogt worden erkend en ook verder op ons mogt blijven rusten.

De Vergadering toonde door herhaalde luide toejuichingen in te stemmen met het door den heer Ledeboer namens haar gesprokene.

De *Voorzitter* betuigde zich daarop gevoelig voor de geuite woorden. Burgemeester en Wethouders hadden gedaan wat zij konden. De politie had zich uitstekend gekweten, zoodat geene de minste stoornis had plaats gehad. De burgerij had in alle opzigten dank verdiend voor de wijze waarop door haar feest gevierd is, en Burgemeester en Wethouders hadden haar daarvoor dan ook reeds dadelijk den volgenden dag dank gebragt; de gehouden feestviering heeft wederom bevestigd, dat de burgerij met orde weet feest te vieren.

Ook de woorden des Voorzitters werden luide toegejuicht.

De *Voorzitter* deelde daarop mede, dat de volgende stukken waren ingekomen:

1°, van Gedeputeerde Staten de goedkeuring op het beurtverdrag tusschen Rotterdam en Zalt-Bommel. — Voor kennisgeving aangenomen.

2°, van Burgemeester en Wethouders mededeeling, dat zij in veiling opgehouden panden in de Crispijnlaan onder de hand hadden aangekocht voor de som van *f* 13,725, alsmede een huis en erf in de Warmoezierslaan voor *f* 5300, op welke aankoopen voor rekening der gemeente zij de goedkeuring van den Raad verzochten. — Deze goedkeuring werd terstond verleend, terwijl Burgemeester en Wethouders gemagtigd werden de panden voorloopig te blijven verhuren.

3°, van de Plaatselijke Schoolcommissie eene voordragt tot benoeming van den hoofdonderwijzer en de hulponderwijzers voor de Kweekschool tot opleiding van bewaarschoolhouderessen; de voordragt voor den hoofdonderwijzer bestond uit de heeren *Molenbroek, Malta* en *Stok*. — Ter visie gelegd.

4°, van dezelfde commissie eene voordragt tot benoeming van een onderwijzer aan de Kweekschool voor onderwijzers in de plaats van den heer *Delfos*; die voordragt bestond uit de heeren *de Regt, Fikkert* en *Mennewisch*. — Mede ter visie gelegd.

5°, van de commissie van bestuur over de tusschen-en burgerscholen een voorstel, strekkende om den heer mr. *J. B. L. Wentholt*, in plaats van den heer dr. *F. J. J. Schmidt* tot lid dier commissie te benoemen. — Ter visie gelegd.

6°, van de commissie van administratie over het Ziekenhuis aan den Coolsingel mededeeling dat de heer *L. van Koetsveld* aan de beurt van aftreding is, wordende ter zijner vervanging voorgedragen de heeren *J. J. van der Willigen* en *J. L. de Bie*. — Gelijk besluit.

7°, verschillende voordragten tot benoeming van hulponderwijzers en van eene hulponderwijzeres. — Gelijk besluit.

8°, van de commissie van bestuur over de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs een voorstel om den heer mr. *H. Trostorff* tot lid dier commissie te benoemen in plaats van den heer dr. *H. W. de Monchy*. — Gelijk besluit.

9°, een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot het onbewoonbaar verklaren van huizen in den Bakkers- en Visschersgang. — Ter visie gelegd.

10°, van dezelfden een voorstel, strekkende om, ingevolge verzoek van de commissie van bestuur der Inrigting tot wering van bedelarij van kinderen te Rotterdam, geen huur te doen betalen voor den bij die inrigting in gebruik zijnde tuin in de Eendragtslaan. — Goedgekeurd.

11°, van dezelfden een voorstel strekkende om een stuk grond voorbij de Oude Plantage weder voor twee jaren op dezelfde voorwaarden aan den tegenwoordigen huurder te verhuren. — Mede goedgekeurd.

12°, van den heer *G. J. van Oordt* een verzoek tot afkoop der recognitie van zijn erf aan den Haringvliet voor de som van *f* 40. — Goedgekeurd.

13°, van Burgemeester en Wethouders een voorstel, strekkende om de verplegingskosten in het Krankzinnigen-Gesticht alhier van *f* 45 tot *f* 60 per drie maanden te verhoogen; door de commissie van dat gesticht was eene verhooging tot *f* 50 voorgedragen.— Ter visie gelegd.

14°, van de commissie van bestuur der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs een voorstel tot bepaling der jaarwedden van de hulponderwijzers en tot verhooging der jaarwedden van het onderwijzend personeel in het handteekenen met *f* 50 's jaars. — Mede ter visie gelegd.

En 15°, mededeeling van Burgemeester en Wethouders, dat de met de heeren *J. en A. van Vollenhoven* gevoerde onderhandelingen over de bij hen in gebruik zijnde slikken aan de Zalmhaven tot een resultaat hadden geleid, betwelk thans aan de goedkeuring van den Raad werd onderworpen, en volgens hetwelk de heeren van Vollenhoven afstand zullen doen van hun regt op een gedeelte der slikken aan de Zalmhaven, maar daarentegen in het genot zullen geraken van slikken bij het exercitie-veld en in het bezit zullen komen van bij hen in gebruik zijnde gronden in Bosland. — Ter visie gelegd.

Na de mededeeling der ingekomen stukken werd benoemd:

tot hulponderwijzer aan de 2de tusschenschool C. de heer *H. M. de Kuiper*;

tot commies-surnumerair, de heer *D. F. H. van Esseveld*.

Aan de orde waren daarop de beraadslagingen over het verzoek der commissie voor de strafverordeningen, dat de Raad zich zoude verklaren of eene strafverordening zou worden vastgesteld, waarbij de vaccine als voorwaarde werd gesteld om ook tot de bijzondere scholen te kunnen worden toegelaten.

De heer *Prins* had voor zich geen bezwaar tegen de bedoelde kunstbewerking en wenschte dat de vaccine algemeen in toepassing zoude worden gebragt, maar keurde het af, dat men daarvan een middel van dwang zou maken, om de ouders, in weerwil der bij hen bestaande gemoedsbezwaren, te noodzaken daartoe over te gaan of anders hunne kinderen geheel van onderwijs verstoken te laten. Hij voor zich zag ook geen verband tusschen de vaccine en het onderwijs, en beriep zich op in de Tweede Kamer gevoerde debatten, waarbij was aangevoerd dat eene bepaling als de thans bedoelde niet in de wet op het lager onderwijs te huis behoorde, maar dat deze tot de medische politie behoorde. Zijns oordeels stond het ook niet aan den Gemeenteraad om ten deze bepalingen te maken, maar behoorde zulks tot de algemeene wetgeving.

De heer *Bichon van IJsselmonde* geloofde, dat de behoefte aan eene strafverordening, als thans bedoeld werd, zich tot heden niet heeft doen gevoelen. Bij de ten deze bestaande gemoedsbezwaren, zag hij in zoodanige verordening eene aanleiding, dat kinderen geheel en al van onderwijs verstoken zouden blijven.

De heer *Eickma* had uit het bij den Raad ingekomene stuk met bevreemding vernomen, dat er nog verschil van gevoelen zoude bestaan over het al of niet nuttige der vaccine, aangezien hij van meening was dat zulks sedert lang eene uitgemaakte zaak was. Hij bragt bij, hoe door onderzoek was gebleken, dat de vaccine het eenig preventief middel is tegen de zoo geduchte pokziekte, en dat deze niet nadeelig werkt voor de gezondheid. Zijns inziens moest, alvorens verder te gaan met de behandeling dezer zaak, deze quaestie vooraf worden uitgemaakt, en daar zulks eene zuiver wetenschappelijke quaestie was, oordeelde hij het hier minder de plaats tot bespreking daarvan, maar raadde hij aan het advies der geneeskundige commissie in te winnen. Bleek dan, dat de opinie over de vaccine in den laatsten tijd veranderd was, alsdan zou hij niet aandringen op het maken der bedoelde strafverordening; maar bleek zulks niet, dan meende hij dat het in het belang der openbare gezondheid en der kinderen was dat de bedoelde bepaling tot stand kwam.

De heer *Ledeboer* was het geheel eens met de heeren Bichon van IJsselmonde en Prins. Hij voor zich was een voorstander der vaccine, maar meende dat men de ten deze bij anderen bestaande gemoedsbezwaren, hetzij die gegrond of ongegrond waren, moest eerbiedigen.

De heer *van der Looy* noemde de vaccine eene der nuttigste zaken in de geneeskunde en zag daarin het middel om de pokziekte met der tijd geheel te doen verdwijnen. Hij bragt in herinnering wat hier ter stede steeds tot bevordering der vaccine is geschied. De thans bedoelde strafverordening wenschte hij echter niet in het leven te roepen, omdat die niet aan de bedoeling beantwoorden, en alleen verbittering verwekken zal. Zijns inziens moet de koepokinenting zich zelve aanbevelen, en werken alle maatregelen om die met geweld in te voeren nadeelig, want de zaak is niet gelegen in het bewijs van vaccinatie, maar alles hangt af van de geheele behandeling der gevaccineerden, wat de spreker in het breede uiteenzette.

De heer *van der Kun* wenschte, naar aanleiding van het door den heer Prins gezegde, te hebben uitgemaakt, of de Raad het regt heeft de bedoelde strafverordening te maken.

De heer *de Bruyn* was van gevoelen dat de Raad daartoe wel het regt had, maar evenwel achtte hij zulks niet wenschelijk, omdat de maatregel geen effect zal sorteren, daar de kinderen van de scholen zullen worden gehouden, en men dan geen regt zal hebben op de eene of andere wijze de vaccine op hen toe te passen.

De heer *Prins* zette nader zijn gevoelen uiteen, dat de zaak niet door den Raad, maar door den algemeenen wetgever geregeld moest worden.

De heer *Rueb* daarentegen achtte den Raad ten deze wel degelijk bevoegd, ook op grond van hetgeen elders is geschied, en vond den Raad dan ook verpligt van zijn regt gebruik te maken, daar deze zoo veel mogelijk moet waken voor den goeden gezondheidstoestand.

De heer *van Oordt* oordeelde het niet geraden, de vaccine verpligt te maken ook voor de kinderen op de bijzondere scholen.

De heer *Pincoffs* was eerst in het onzekere in welken geest zijne stem uit te brengen, maar na het gehoorde van den heer van der Looy stemde hij daarmede geheel in. Zulks bragt hem echter tot de overtuiging dat eene onregtvaardigheid gepleegd wordt ten aanzien der ouders wier kinderen op de stads armscholen gaan; daar toch is tot beginsel aangenomen: geen onderwijs — geen bedeeling en geen vaccine — geen onderwijs, weshalve de gemoedsbezwaren daar niet worden geëerbiedigd. Hij wenschte dat dit punt nader in overweging zou worden genomen, opdat deze onregtvaardigheid mogt worden weggenomen. — De heer *Ledeboer* stemde hiermede in, maar de heer *van der Kun* deed uitkomen dat de zaak niet gelijk stond voor de bedeelden en voor hen die hunne kinderen bijzondere scholen willen laten bezoeken en dus niets van de stad ontvangen.

De *Voorzitter* waarschuwde tegen het overgaan tot uitersten en tegen het afbreken van het bestaande. Hij wees op het hooge nut der vaccine, en wenschte dat men de bij sommigen bestaande gemoedsbezwaren mogt kunnen overwinnen. Zijns oordeels was de Raad wel bij magte de bedoelde strafverordening te maken.

Tot stemming overgegaan zijnde, werd met 22 tegen 6 stemmen bepaald, dat men zoodanige strafverordening niet wenschte; voor het maken der verordening stemden de heeren *Eickma, Offers, Huygen, Reuchlin, Rueb* en de Voorzitter.

De zitting werd daarna gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 26 November.

Voortzetting der beraadslagingen over de

STAATSBEGROOTING voor 1864,

en wel over HOOFDSTUK III *A*, *Buitenlandsche Zaken.*

Onderscheidene sprekers hebben bij de afdeelingen of onder-artikelen van dit Hoofdstuk eenige speciale punten besproken of inlichtingen gevraagd, welke de **Minister** achtervolgens heeft gegeven, als:

Aan den heer **van Kerkwijk** dat de zaak van Sierra Leone voor goed geregeld is, daar er reeds een consul is benoemd en de Engelsche Regering bereid is het exequatur te verleenen.

Den heer **Heydenrijck** verzekert de Minister dat hij bij geschikte gelegenheid niet in gebreke zal blijven om zoo veel mogelijk aan de bezwaren te gemoet te komen, welke voor de grenssteden uit het tractaat met Pruissen nopens den sluikhandel ontstaan.

Aan den heer **Dirks** geeft de Minister te kennen, dat er werkelijk vroeger sprake is geweest van eene gecombineerde expeditie met Spanje, tot tuchtiging van de roovers op de Soeloe-eilanden, doch dat de Spaansche Regering later die taak alleen op zich genomen heeft voor zoo ver haar gebied betreft.

Wat nu de organisatie van het Corps Diplomatique aangaat (waarover de heeren Heydenrijck, Dirks en Dumbar eenige opmerkingen hebben gemaakt) zegt de Min., dat hij reeds in de Memorie van Beantwoording heeft te kennen gegeven dat daarin geene verandering behoeft plaats te hebben. Die inrigting behoeft zeker niet onbewegelijk te zijn op dezelfde plaats, maar dat is ook het geval niet; de beweging geschiedt naar de voorkomende behoeften, en de tegenwoordige inrigting voldoet geheel aan de eischen der dienst. Voorts verklaart de Min. dat er geene noodzakelijkheid is gebleken aan een secretaris bij de gecombineerde missie van Spanje en Portugal; dat de missien te Hannover en bij den Bond volstrekt noodzakelijk zijn, omdat daar tal van zaken van administratieven aard voorkomen, in aanmerking nemende het uitgestrekte gebied en de veelvuldige relatien met Nederland. Hij kan dus den heer Dumbar geene belofte tot opheffing, zij het ook met gemeenschappelijk overleg, geven. Wat de opleiding van jeugdige diplomaten betreft, zoo tracht de Min. zoo veel mogelijk eenigen aan zijn Departement te plaatsen, om zich van nabij bekend te maken met de behandeling der diplomatische aangelegenheden. Eindelijk zal de Min. op aanbeveling van den heer Poortman zich bezig houden met de instructien na te gaan van onze consuls, met betrekking tot goederen aan boord van schepen, waarvan de gezagvoerder komt te overlijden. De heer Poortman had er op gewezen dat te Kanagawa een gezagvoerder van een Nederlandsch schip overleden was, waarop men de goederen had verkocht en het bedrag overgemaakt aan de familie van den gezagvoerder, terwijl het duidelijk is dat het goed aan boord het eigendom is van de reederij. De Min. heeft toegezegd dat hij de quaestie zou onderzoeken.

Nadat alle artikelen waren afgedaan, is het Hoofdstuk in stemming gebragt, en **aangenomen** met 38 tegen 25 stemmen.

Vóór de heeren: Dullert, van der Linden, Bots, van Nispen, van Diggelen, Meylink, Zijlker, Beyma, Heemskerk Bz., de Poorter, Reinders, Cornelis, Luyben, Geertsema, van Kerkwijk, van Mulken, Westerhoff, de Bieberstein, Hugenholtz, Cool, Guljé, Beens, Wijbenga, Heydenrijck, van Eck, Blom, Dumbar, Jespers, Idserda, de Meester, Blussé, Viruly, Gevers Deynoot, Mensonides, Hoynck van Papendrecht, Poortman, van Heukelom en de Raadt.

Tegen de heeren: Hoffman, Heemskerk Az., Hoekwater, de Brauw, van der Poel, van Asch van Wijck, van Bosse, van Heiden Reinestein, Lijcklama, van Lidth de Jeude, Dirks, Wintgens, Mijer, Taets van Amerongen, Godefroi, van Goltstein, Groen van Prinsterer, van der Veen, Schimmelpenninck, van Lynden, Storm van 's Gravesande, van Foreest, Begram, van Voorthuysen en de Voorzitter.

De Vergadering besluit om, van wege het verband, de beide Administratien der Eerediensten achtervolgens te behandelen en daarna het hoofdstuk Justitie.

HOOFDSTUK III *B* (*administratie der Roomsch-Katholieke Eeredienst.*)

De **Minister van Buitenlandsche Zaken** heeft daarbij, in antwoord op den heer van Nispen, te kennen gegeven dat het streven der Regering is om de Kerk en haren werkkring geheel vrij te maken, en alle inmenging van den Staat in kerkelijke aangelegenheden, waar die niet uit de bepalingen der Grondwet voortspruit, te doen ophouden. De Regering wil de vrijheid en zelfstandigheid der Kerk, maar tevens een overgang daartoe, zonder schokken.

Het Hoofdstuk is vervolgens in stemming gebragt, en **aangenomen** met 42 tegen 20 stemmen.

Tegen de heeren: van Goltstein, Groen van Prinsterer, van Eck, Schimmelpenninck, van Lynden, de Meester, Blussé, van Foreest, van Voorthuysen, Hoynck van Papendrecht, Hoffman, Heemskerk Az., Hoekwater, de Brauw, Reinders, van Asch van Wijk, van Kerkwijk, Westerhoff, Wintgens en Godefroi.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over HOOFDSTUK IV *B.* (*Hervormde Eeredienst.*)

De heer **van Kerkwijk** vestigt de aandacht op de zaak der kerkelijke pensioenen en wenscht dat de Minister daaromtrent spoedig eene regeling voorstelle. Ten tweede is hij van meening dat, ook ter bevordering der afscheiding van Kerk en Staat, de zaak der administratie van de kerkelijke goederen moet geregeld worden.

De heer **Groen van Prinsterer** verlangt niet op nieuw in een betoog te treden omtrent de wenschelijkheid tot regeling der kerkgenootschappen. Hij komt echter op zijne oude stelling terug: scheiding van Kerk en Staat, en wenscht te dien aanzien volkomen neutraliteit; hij verlangt dit vooral, omdat uit den bestaanden toestand nog steeds verwikkelingen voortvloeijen.

De heer **van Eck** is het volkomen met den spr. eens, dat ons aller streven moet zijn naar het beginsel van scheiding. Hij doet echter opmerken dat dit beginsel wel bij de beraadslagingen wordt gehuldigd, maar dat men daaromtrent bij de stemming een groot verschil waarneemt, daar men dan handhaaft wat men uit de discussie zou meenen dat behoorde te worden afgeschaft. Spr. vestigt de aandacht op de zaak der particuliere collaties. Op de vraag der Kamer heeft de Minister wel geantwoord dat door eenige particulieren die collatien zijn afgeschaft, maar dit brengt ons nog niet verder tot het doel van hetgeen ons aller streven moet zijn: namelijk dat de Kerk moet worden geplaatst in een geheel vrijen toestand. Zij is daaruit gerukt door de suprematie in 1816 uitgeoefend; de Kerk wordt nog, niettegenstaande de Grondwet, beschouwd als een sequeel van den Staat. Het wordt tijd dat de mondigheid der Kerk door den Staat worde erkend. Hij wenscht dus dat de Staat aan de Kerk teruggeve het regt dat haar is ontnomen, om hare leeraren naar eigen inzigten te benoemen. Hij dringt er bij de Regering op aan dat zij zoodanige maatregelen neme dat de Kerk volkomen vrij zij.

De **Minister van Justitie** beantwoordt den heer Groen, en zegt dat het de wensch der Regering is om zich te houden binnen de grenzen der Grondwet. Al wat aan den Staat behoort moet bij den Staat blijven, maar aan de Kerk moet worden gegeven wat daar behoort, doch de Kerk moet zelve het initiatief nemen tot het brengen van die veranderingen in eigen boezem die zij wenschelijk acht. — Het ontwerp nopens de kerkelijke pensioenen zal nog in deze zitting tijdig genoeg worden ingediend om het nog in dit Zittingjaar af te doen. In de zaak van de administratie der kerkelijke goederen kan niet eensklaps verandering worden gebragt. Deze zaak is echter reeds geheel voorbereid, maar zij eischt een langdurig onderzoek, want eerst zullen nog al de provinciale kerkbesturen moeten worden gehoord. Hij vertrouwt dat het voorbeeld van enkelen, die de particuliere collatien hebben afgeschaft, veel beter zal werken, dan wanneer de Staat hier geweldig tusschen beide trad.

Nadat de heeren **Groen, van Eck** en de **Minister van Justitie** nog nader hun gevoelen hadden toegelicht, worden de beraadslagingen gesloten.

Na goedkeuring der verschillende artikelen wordt het geheele hoofdstuk in stemming gebragt en **aangenomen** met 42 tegen 19 stemmen.

Tegen de heeren: Reinders, van Asch van Wijck, van Kerkwijk, Westerhoff, Wintgens, Mijer, van Goltstein, Groen van Prinsterer, van Eck, Schimmelpenninck, van Lynden, de Meester, Blussé, van Foreest, van Voorthuysen, Hoynck van Papendrecht, Hoffman, Hoekwater en de Brauw.

De beraadslagingen worden geopend over HOOFDSTUK IV (*Departement van Justitie*).

De heer **Dullert** dringt aan op de opruiming der wetten van vreemden oorsprong die hier nog van kracht zijn. — De heer **van der Linden** herinnert, dat bij de zaak van Charles Guy gesproken is over het geheim der brieven. De Minister van Justitie heeft toen een onderzoek daaromtrent beloofd; hij vraagt nu hoe het daarmede is. — Ook is toen gesproken over de noodzakelijkheid tot wijziging der vreemdelingenwet. Ook daaromtrent vraagt hij of er spoedig eene verandering zal worden voorgedragen.— Spr. herinnert voorts aan de circulaire van den Min. van Justitie uitgegaan, nopens het verleenen van afschriften van arresten en vonnissen. De Regering heeft in haar antwoord gezegd dat die circulaire alleen moest strekken tot herinnering aan de bestaande wet. Door die circulaire wordt echter groote belemmering veroorzaakt. Sedert jaren was het een constant gebruik bij alle mogelijke griffien, om aan ieder die dit verlangde inzage te geven van de vonnissen en arresten, en ook om er, tegen eene geringe retributie, afschriften op ongezegeld papier van te geven. Na die circulaire heeft men echter op de griffien het geven dier afschriften geweigerd, en wil men daar niet anders geven dan gezegelde en geregistreerde expeditien. Hij meent dat daardoor de wet wordt voorbijgestreefd, en verzoekt den Minister om, als het mogelijk is, de ambtenaren der griffien in te lichten omtrent den waren zin en de strekking zijner circulaire, zoodat de gelegenheid tot het bekomen van inzage en afschriften weder wordt geopend. Spr. eindigt met den wensch, dat de Min. den tijd moge vinden om spoedig de Zondagswet in te trekken.

De heer **van Eck** betuigt zijne erkentelijkheid voor de ontvangst van het wetboek van strafvordering, ofschoon wel wat laat. Dit neemt niet weg dat hij den wensch kenbaar wil maken, dat al wat betreft de uitvoering der wet op de regterlijke organisatie zonder vertraging worde aangeboden, en zulks met het oog op de aanvulling der openstaande plaatsen, zoowel als in verband tot een deugdelijk ingerigt regtswezen.

Ten andere dringt hij aan op de wettelijke regeling der Rijkspolitie. Sedert jaren wordt de behoefte daaraan gevoeld en heeft men beloofd daarin te voorzien, en nog is er niets aan gedaan. Ook hij herinnert aan het gebeurde in de zaak van den zoogenaamden graaf d'Hombres, en ontleent daaraan een krachtigen aandrang tot regeling der politie en handhaving der vrijheid. Hij klaagt over den weinigen ijver bij het Departement van Justitie in dat opzigt, terwijl inmiddels de burgerlijke vrijheid verkracht wordt.

De **Minister van Justitie** antwoordt den heer Dullert, dat ook hij Minister uit eene vroegere betrekking doordrongen is van de noodzakelijkheid tot intrekking der Fransche wetten en verordeningen. Die wetten zijn evenwel over alle departementen van algemeen bestuur verdeeld; voor zoo ver de Departementen van Justitie en Binnenlandsche Zaken betreft, is een onderzoek ingesteld en is men daarmede gereed, zoodat bij deze beide departementen de belemmeringen, uit de Fransche wetten voortvloeijende, weldra zullen zijn opgeheven.

In antwoord op den heer van der Linden, zegt de Minister dat aan de ambtenaren van het Openbaar Ministerie inlichtingen zijn gevraagd, zoowel omtrent hetgeen plaats heeft bij het in beslag nemen van brieven, als omtrent de uitvoering der vreemdelingenwet. — Wat betreft het uitreiken van afschriften van arresten en vonnissen, zegt de Minister dat ook hij ten deze groote faciliteit wil, doch dat het Departement van Finantien zich beroept op de wet van frimaire, die zekere perken stelt; dat de Minister nu aandringt op de handhaving der wet zal wel niet vreemd zijn, maar verder dan die handhaving mag men niet gaan, of noodelooze kosten of bezwaren in den weg leggen. — Aangaande het gezegde door den heer van Eck moet de Min. opmerken dat eerst in het laatst van augustus het advies van den Hoogen Raad over het wetboek van strafvordering is ingekomen, een zeer belangrijk stuk, dat artikel voor artikel moest worden nagegaan; daarna werd het ontwerp naar den Raad van State verzonden, en ook daarvan moest antwoord ingewacht worden. Wat betreft den aandrang van dienzelfden spreker op de indiening der politiewet, erkent de Minister dat hij teleurgesteld is in de het vorige jaar geuite hoop die nog dit jaar te kunnen aanbieden. Hij zal de zaak na het reces het allereerst onder handen nemen; echter kan hij den spreker niet toegeven dat de bijzondere vrijheid der burgers verkracht wordt, omdat die wet er nu nog niet is.

Nog geeft de Minister, in antwoord op den aandrang van den heer van Kerkwijk tot wederindiening van de wet tot afkoopbaarstelling der tienden in het belang van den landbouw, te kennen dat ook hij Min. al het nadeelige der tienden voor den landbouw erkent, en gaarne in overweging zal nemen óf en wanneer het tijdstip daar is, om eene nieuwe poging te beproeven.

Na sluiting der algemeene beraadslagingen worden nog over sommige artikelen aan den Min. inlichtingen gevraagd, waarop hij achtereenvolgens antwoordt:

1.° Aan den heer de Meester, dat het nu, hangende

de tot stand brenging der nieuwe regterlijke inrigting en de regeling van de attributen der regterlijke magt, niet raadzaam zou zijn verandering te brengen in de onbezoldigde waarneming van de betrekking van ambtenaar bij de kantongeregten, door de burgemeesters.

2.° Dat de afstandstafel waarnaar het getuigengeld wordt berekend, door het Departement van Oorlog is vastgesteld en dat dus voor ongelijkmatige toepassing geen vrees is. Intusschen blijft de heer de Meester van oordeel dat de tafel voor Gelderland niet door het Departement van Oorlog is vastgesteld.

Bij art. 29 ontstaat er eene woordenwisseling over de premien van het vangen en dooden van schadelijk gedierte, waarvoor wederom ƒ 1000 op de begrooting is gebragt, nadat die som er verleden jaar was afgenomen. De heer **Idserda** stelde voor die som er uit te ligten, terwijl de heeren **van Heiden Reinestein, de Bieberstein** en de **Minister van Justitie** het behoud van dien post verdedigden in 't belang van den wildstand. — Het amendement van den heer Idserda wordt afgestemd met 34 tegen 30 stemmen.

Bij de zesde afdeeling (gevangenissen) bespreekt de heer **Cool** weder de quaestie van de cellulaire gevangenissen, en herhaalt de opmerkingen in het Voorloopig Verslag gemaakt, nopens den bouw eener nieuwe cellulaire gevangenis te Rotterdam. Ook vestigt hij de aandacht op de ongelijkmatigheid van de bezoldigingen der ambtenaren in de gevangenissen. Hij had ook gehoopt dat men de gevangenen eenigzins had doen deelen in de algemeene feestvreugde ter gelegenheid der herdenking van het herstel onzer nationale onafhankelijkheid.

De **Minister van Justitie** wil gaarne gevolg geven aan het verlangen van den heer Cool om, ten aanzien der plannen voor den bouw van groote gevangenissen, ook die commissien te hooren welke vroeger met dergelijke zaken belast waren.

Over de afzonderlijke artikelen worden geene beraadslagingen meer gevoerd.

Het geheele Hoofdstuk wordt hierop **aangenomen** met 51 tegen 13 stemmen.

Tegen de heeren: van Asch van Wijk, Westerhoff, Lycklama, Mijer, Taets van Amerongen, van Goltstein, Groen, van Eck, Schimmelpenninck, van Lynden, van Foreest, Hoffman en Hoekwater.

Op voorstel des Voorzitters wordt thans besloten morgen ochtend ten 10 ure eene zitting te houden en daarin eenige naturalisatiewetten te behandelen.

Vervolgens is men overgegaan tot het trekken der afdeelingen, waarna de leden zich in de sectien hebben begeven, tot het benoemen van voorzitters, ondervoorzitters en leden der commissie voor de verzoekschriften.

De uitslag daarvan is, dat benoemd zijn tot:

Voorzitters de heeren Gevers Deynoot, Heemskerk Bzn., Storm van 's Gravesande, van Goltstein en Groen van Prinsterer.

Onder-Voorzitters de heeren Mijer, van Bosse, Blussé, van Nispen en Dullert.

Leden der commissie voor de verzoekschriften de heeren van Wintershoven, van Beyma, van Kerkwijk, Heydenrijck en Hoekwater.

Na het uitbrengen van eenige verslagen op verzoekschriften, wordt de Vergadering gescheiden tot morgen ochtend ten 10 ure.

Nadere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot van 1861.

Bij de overweging in de afdeelingen der Tweede Kamer van het wetsontwerp betrekkelijk het koloniaal batig slot van 1861 zijn onder anderen de volgende punten behandeld.

In eene der afdeelingen werd het ingestelde onderzoek omtrent de instandhouding of opheffing der Gouvernements indigo-cultuur besproken. Er waren daar leden, die zich van de noodzakelijkheid dier opheffing nog niet hadden kunnen overtuigen. De Minister van Kolonien stelde thans op den voorgrond, dat de bezwaren, voor de inlandsche bevolking aan de indigo-cultuur verbonden, vermoedelijk niet weg te nemen zouden zijn, zonder die teelt tot een geldelijk bezwaar voor den Lande te maken. Deze leden konden zich echter moeijelijk voorstellen, hoe, als de indigo uit Java die uit Bengalen zoo ver in hoedanigheid overtreft en voortdurend daarnaar sterke vraag, vooral ook uit Rusland, heerscht, de prijzen op den duur niet genoegzaam zouden zijn om de kosten van voortbrenging te dekken. Men klaagde over de uitputting van den grond, die het gevolg van het telen van indigo was. Gelijke klagt was echter in Europa over de beetwortelteelt aangeheven, maar toenemend scheen te blijken, dat in die klagt veel overdrijving heerschte. In Engeland, waar veel over de indigoteelt is geschreven, begon men allengs van den ongunstigen dunk over die teelt terug te komen. Zulk eene verandering van zienswijze kon zich omtrent de indigo-cultuur op Java openbaren. Dan zou men zich kunnen beklagen, eene teelt te hebben laten varen, waardoor de schatkist tot nu toe bevoordeeld is, en die dan toch onze markt van een belangrijk handelsartikel voorziet.

Daartegen werd aangevoerd, dat al de opvolgende Ministers van Kolonien en de meeste Indische specialiteiten het over de nadeelen, aan de indigo-cultuur verknocht, eens zijn geweest, zoo zelfs dat die cultuur sedert 1848 gestadig is ingekrompen. Dit moest dan toch wel het vermoeden versterken, dat de teelt inderdaad zeer bezwarend voor de bevolking is. De Bengaalsche indigo mogt van mindere hoedanigheid zijn, zij was tot minderen prijs verkrijgbaar en daardoor eene gevaarlijke mededingster voor het Java-product. In de laatste jaren is de particuliere indigoteelt op Java in veel sterker evenredigheid afgenomen dan die van het Gouvernement. Dit mogt nu, wat het jaar 1862 betreft, voor een goed deel toegeschreven kunnen worden aan de felle droogte, die gedurende dat jaar in Djokdjokarta, het eenige voor de particuliere indigoteelt belangrijke gewest, heeft geheerscht, het scheen toch te bewijzen, dat de cultuur geene aanmerkelijke voordeelen van blijvenden aard oplevert. In elk geval was het verkeerd, de inlandsche bevolking op Java tot eene voor hare belangen verderfelijke cultuur te willen dwingen, alleen opdat onze handelsmarkt van een gewild artikel voorzien zou blijven,

Van de andere zijde deed men opmerken, dat, ook wanneer de bezwaren, aan de indigo-cultuur verknocht, inderdaad groot waren, het toch niet was goed te keuren, dat het onderzoek plaats had onder den indruk van verklaringen der Regering, dat zij voor opheffing der teelt niet terug zou deinzen. Daardoor werd het vraagstuk geprejudicieerd en liep het te houden onderzoek gevaar niet onpartijdig te zijn. In verband met deze opmerking eindigde men in de bedoelde afdeeling vrij algemeen met het uiten van den wensch, om de instructien te kennen, die ten aanzien van dit onderzoek gegeven zijn.

In eene tweede afdeeling werd hetzelfde onderwerp, doch in anderen zin, besproken. Men herinnerde daar de verschillende phases, die het vraagstuk van de intrekking der indigo-cultuur in den laatsten tijd had doorloopen, en meende dat de Minister van Kolonien zich daaromtrent niet volkomen gelijk was gebleven. Toen de Minister in de zitting der Kamer van den 1 junij dezes jaars over het bekende besluit van den Gouverneur-Generaal van 19 december 1862 sprak, volgens hetwelk de indigo-cultuur in de residentien Banjoemas en Bagelen zou worden ingetrokken, waar die der particuliere suikerteelt in den weg mogt staan, gaf hij te kennen, dat dit besluit niet dan aan misverstand kon worden toegeschreven en dat hij voor het geval, dat het besluit anders dan voorwaardelijk genomen was, den Gouverneur-Generaal had aangeschreven om het tot nader order te schorsen. De Minister scheen dus destijds tegen de onvoorwaardelijke vervanging der indigo-cultuur door particuliere teelt gestemd. Thans echter werd door den Minister gezegd, dat indien, gelijk zich vermoeden liet, de bezwaren, aan de indigo-cultuur verknocht, niet weg te nemen waren zonder die teelt tot een geldelijk bezwaar voor den Lande te maken, de grond ontvalt, „*om de bevolking aan dwang te onderwerpen.*" Door het laatste gezegde werd het twijfelachtig, of de Minister niet tegen het vervangen der indigo-cultuur door eene andere Gouvernementsteelt, met name die van suiker, gestemd was. Indien dit zoo ware, zouden de bedoelde leden het zeer betreuren. Zij wezen er op, dat niet alleen de belangen van het Moederland, maar vooral ook de steeds klimmende geldelijke behoeften in Indië zelf het allezins wenschelijk maken, dat de voordeelen van het cultuur-stelsel niet meer dan volstrekt onvermijdelijk is worden ingekrompen. Zij beriepen zich voorts vooral ook op het verslag der commissie voor de suikercultuur van 14 september 1857, waarin in de bijzonderheden wordt aangetoond, dat het vervangen der Gouvernements indigo-cultuur door die van suikerriet, een voor de bevolking en het Gouvernement heilzame en voordeelige maatregel is; dat deze maatregel overal, waar hij in werking is gebragt, in ruime mate aan de verwachting heeft voldaan, en dat de ondervinding geleerd heeft, dat waar indigo goed groeit, ook het suikerriet tieren wil. Zij eindigden met te vragen, of de Minister dan niet in die zienswijze der commissie voor de suiker-cultuur deelt.

De Minister heeft beloofd te zullen trachten om bij de behandeling van het tegenwoordig wetsontwerp de verlangde opgaven omtrent den uitslag der jongste veilingen van Gouvernementsproducten op Java en te Padang mede te deelen. Men vleit zich, dat aan die toezegging zal kunnen worden voldaan, en wenscht daarbij tevens te vernemen, op welke wijze voor eene behoorlijke sortering der koffij, in Nederlandsch Indië in veiling gebragt, gezorgd wordt.

Door sommige leden werd herinnerd, dat de Minister zich vroeger niet vreemd getoond heeft van het denkbeeld, om de groote veilingen der Handel-Maatschappij van de Gouvernementsproducten hier te Lande op eenen anderen voet te brengen. Men vroeg hoe ver zijne overwegingen omtrent dit aangelegen onderwerp gevorderd zijn.

In eene der afdeelingen kwam men terug op het makelaarsloon, hetwelk bij de Gouvernementsinveilingen berekend wordt, en vroeg of dit makelaarsloon, ook na de daarin voor eenige jaren gebragte vermindering, niet nog veel te hoog was,

Vroeger gaf de Minister van Kolonien te kennen, dat het op Java ontstane gebrek aan zout de Indische Regering bedacht had doen zijn op uitbreiding en verbetering van den zoutaanmaak, en dat reeds onder den vorigen Minister een aanvraag van particulieren om concessie voor eene verbeterde wijze van zoutbereiding in Nederlandsch Indië aan den Gouverneur-Generaal is opgezonden. In eene der afdeelingen wenschte men met den tegenwoordigen stand dezer zaak bekend te worden gemaakt.

Onder de onderwerpen, die op Java betere regeling vorderen, bekleedt ongetwijfeld de brievenpost eene voorname plaats. De vorige Minister van Kolonien had een plan tot het brengen van verbetering in dien tak van Staatsdienst ontworpen, hetwelk bij de uitkomst gebleken is niet wel uitvoerbaar te zijn. Men wenschte gevraagd te hebben, welke de inzigten van den tegenwoordigen Minister omtrent deze aangelegenheid zijn.

In eene redevoering, den 28 mei dezes jaars door den tegenwoordigen Minister in de Tweede Kamer gehouden, zeide hij, dat naar alle waarschijnlijkheid in september daaraanvolgende een herzien tarief van de in- en uitgaande regten in Nederlandsch Indië aan de Volksvertegenwoordiging zou worden voorgelegd. Tot nu toe is de voordragt van zoodanig tarief niet ontvangen. Men wenscht te weten, of op de indiening daarvan binnen een betrekkelijk korten tijd uitzigt bestaat.

In de eerste maanden dezes jaars ontving men met genoegen de aankondiging, dat door onze Regering in overleg met de Europesche Mogendheden, die mede in de zaak betrokken zijn, maatregelen werden beraamd tot meer stelselmatigen tegengang van den zeeroof in de Indische wateren. Die maatregelen zouden in het daarvoor geschikte saizoen van het loopende jaar tot uitvoering komen. Ook daarvan is tot nu toe niets vernomen. Men vroeg, waaraan het toe te schrijven zij, dat een plan, 't welk goede vruchten voor de uitroeijing van een zeer wezenlijk kwaad scheen te beloven, niet tot uitvoering gekomen is.

Bij de voordragt der Staatsbegrooting voor 1864 werd door den Minister van Marine aangekondigd, dat hij een snelzeilend transportschip met stoomvermogen op stapel wilde doen zetten, vooral ook om daarmede in geregelde aflossing van het personeel van het Oost-Indische eskader te kunnen voorzien. Dit gaf aanleiding, dat men in eene der afdeelingen terugkwam op het denkbeeld om eene geregelde onmiddellijke stoompakketvaart op Nederlandsch Indië tot stand te brengen en op de zeer wezenlijke voordeelen wees, die daaruit voor de gemeenschap met onze onschatbare Oost-Indische bezittingen zoud voortspruiten. Mogt zoodanige regtstreeksche stoo pakketvaart tusschen Nederland en Indië niet stand te brengen zijn, de Europesche bevolking Java zou reeds zeer worden gebaat, indien het gelu eene geregelde stoompakketvaart regtstreeks uit Ja naar hier in 't leven te roepen. De bedoelde led vroegen, of de tegenwoordige Minister van Kolon in zijne vroeger geopenbaarde, minder gunstige zie wijze omtrent dit punt bleef volharden.

Uit vroegere mededeelingen bleek, dat reeds vo geruimen tijd een wetsontwerp omtrent het Regeri toezigt op de drukpers in Nederlandsch Indië den Gouverneur-Generaal ter beoordeeling was zonden, en dat de commissie voor de Indische st wetgeving met het ontwerpen van bepalingen tot sekering van het kopijregt en tot het weren van nadr nagenoeg gereed was. Men vroeg naar den teg woordigen stand dezer beide zaken.

Evenzoo wenschte men te weten wanneer de t zegging, bij de troonrede tot opening van de teg woordige Zitting der Staten-Generaal gedaan omtr het aanbieden eener voordragt ter voorziening i opleiding van hen, die zich voor Indië bestemm zou worden vervuld.

Er werd gevraagd, of voor het hoog bedrag in 1861 op den overvoer van producten geleden door de assuradeurs vergoede schade ook eenige paalde oorzaak is aan te wijzen, bijv. dat de Hand Maatschappij sedert het verminderen der scheepsvracht minder streng is geworden in het keuren der schep en in het handhaven der vroegere regels wegens bemanning onzer Oost-Indiëvaarders. Enkele le opperden daarbij het vermoeden, dat het meerend dier schepen langzamerhand te oud wordt om te zeegevaar goed bestand te zijn. Welligt zou de me deeling van hetgeen jaarlijks aan premien voor onbeschadigd overbrengen van producten beta wordt, omtrent dit punt eenig licht kunnen geve

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.